

Tots els llibres foren inventariats a la capella de Sta. Maria de la Neu de l'església de Sta. Maria del Mar de Barcelona, de la qual el difunt Massó era beneficiat.

¹ Mossèn Fell va pagar gairebé 2 lliures per aquest *Psalterium (Biblia)* (197, 1).

² Aquest text pot correspondre's amb els n°s 197, 3 o 4.

³ Evrardus Bethuniensis, *Graecismus*. En Guillem Rendó va comprar aquest text de gramàtica per molt pocs diners (197, 5).

⁴ Aquestes *Benedictiones sponsarium* foren adquirides per un col·lega del difunt, mossèn Fàbregues, també beneficiat de Santa Maria del Mar (197, 2).

1439, febrer, 13

Inventari dels llibres relictos per Guillem Massó, prevere beneficiat de l'església de Santa Maria del Mar de Barcelona.

ACB. Julià Roure, *Plec d'inventaris i encants*, 1430-1439, vol. 521, plec n° 1, fols. 4r-4v.

Item, atrobam en la capella apel·lada de Santa Maria de la Neu, fundada en la dita església de madona Santa Maria de la Mar, lo beniffet de la qual capella lo dit Guillem Massó en temps que vivia obtenia, les coses següents:

Primo, un banchall ab una casa a la entrada de la capella, qui és del dit beneffici, on són les robes següents:

.....

1. <Primo>, un *Saltiri* ab alguns hofficis. Et incipit: "primo dierum". E a la darrerria fenex: "si non suis batibus".

2. *lf.4v.* Item, un altre libret. Qui comença: "non sancto nobis Spiritus" in primo folio. Et retro: "in bonum. Amen".

3. Item, un *Abreart* de paper, de pocha valor.

.....

4. Item, un libre de pergamí ab les cubertes oripelades, hon se contenavan la *Benedicció de les novies*. Et incipit in primo folio: "incipit ordo". Et in fine: "per omnia secula seculorum. Amen".

197 Encant Guillem Massó

¹ Vegeu 196, 1.

² Vegeu 196, 4.

^{3,4} Aquest llibre d'*Hores de morts* o el d'*Orationes*, adquirits per mossèn Antoni Esteve, beneficiat de Sant Pere de les Puelles, i mossèn Gabriel Asbert, respectivament, ha d'ésser el llibre no identificat a l'inventari (196, 2).

⁵ Vegeu 196, 3.

1439, març, 4

Encant públic dels llibres relictos per Guillem Massó, prevere beneficiat de l'església de Santa Maria del Mar de Barcelona.

ACB. Julià Roure, *Plec d'inventaris i encants*, 1430-1439, vol. 521, plec nº 1, fols. 9v-10r.

març, 16

1. Item, un *Saltiri* petit, ab los tancado <r>s de argent, a mossèn Fell
.I. lliura, .XVIII. sous, .VI.
2. Item, un libre de *Benedicció de novies*, ab les cubertes oripelades, a mossèn Fàbregues, <beneficiat de l'església de Sta. Maria del Mar>VIII. sous.
3. *lf.10r.* Item, un libret de *Ores de morts* petit, ab les cubertes oripelades, ab lo tancador d'argent, a mossèn Anthoni StevaXI. sous, .VI.
4. Item, un libret de paper sotil, de *Oracions*, a mossèn Grabiell Asbert .II. sous.
5. Item, un libre de paper sotil e apelat *Ebreart*, an G <uillem> Rendó
.I. sou, .III.

De l'inventari de llibres de Guerau o Gerard Basset MADURELL donà 3 esments libraris, d'un total de 21, en una única publicació -en què recollia els manuscrits en català-, i oblidà per complet la seva subhasta, inèdita fins ara, amb un total de 18 esments (doc. 199). Hem localitzat també el seu testament, atorgat el 7 de març d'aquell any (AHPB. Simó Carner, *Primus liber testamentorum*, lligall 8, anys 1409-1446, ff. 150-151), on no consta cap clàusula referent al destí de la seva biblioteca ni del seu arxiu. A l'AHPB es conserven més de 40 protocols de la seva activitat com a notari, amb dates compreses entre 1404 i 1439, any de la seva mort.

¹ Són pocs els llibres inventariats de la biblioteca de Basset que no foren subhastats. És el cas d'aquest primer, unes *Hores de la verge Maria*.

² Tot i que no s'especifica -en d'altres inventaris el títol va acompanyat de l'expressió d'autoritat: «d'en Canyelles»-, sembla que ens trobem davant de l'obra *Vademecum seu compendium de tribus partibus quibus ars notariae constat* del notari barceloní Gabriel Canyelles, que és un resum i adaptació a la realitat catalana de l'obra rolandina; d'aquest notari, dels protocols del qual hem extret molts dels inventaris que donem en aquest apèndix, sabem que desenvolupà la seva activitat com a *notarius Sedis Barchinone* durant la primera meitat del segle XV i per la data d'aquest document, any 1439, creiem que no és agosarat afirmar la seva primerenca difusió entre les escrivanies barcelonines: així, consta en una deixa testamentària del notari Antoni Brocard al seu escrivent Simó Gili, el desembre de 1445 (236, 2), i en l'inventari dels llibres de l'escrivà Pere Pau Pujades, el 1462 (290, 11). En conservem un manuscrit barceloní de l'època i tenim constància de la seva existència en d'altres relacions de llibres de personatges aliens a la institució notarial. Aquesta obra es va vendre per 2 lliures i 4 sous (199, 18).

³ Un nou esment de Salatiel: *Ars notariae. La Summa Samaresa*, nom amb què són coneguts els *Praecepta dictaminis*, obra d'Albertus Samaritanus, autor bolonyès d'*ars dictandi*, acompanya aquell clàssic del Dret notarial.

⁴ L'obra d'Hugutio Pisanus, *Derivationes*, venuda a la subhasta pública al notari Joan Ferrer (199, 3).

⁵ Del *Doctrinale* d'Alexander de Villadei ens proporciona les característiques del pergami («molt ras», potser en vitel·la) i del mal estat de conservació («mig descornat»). Tot i això, va ésser adquirit per 4 sous pel llibreter convers Pere Mascaró (199, 11).

⁶ Segurament l'obra de Rolandinus Passagerii sobre els instruments notariais *mortis causa*.

⁷ Rolandinus: *Aurora (=Apparatus super Summa notariae)*. De nou, el llibreter convers Pere Mascaró l'adquirí en subhasta pública (199, 5).

⁸ Rolandinus: *Tractaturi*. Un tal Joan Rabades el comprà a la subhasta per 2 sous i 7 diners (199, 2).

⁹ Aquest «llibre apel·lat *De casibus*» és també un quadern sobre la tercera part de la divisió clàssica de l'*ars notariae*: contractes, últimes voluntats i judicis.

¹⁰ Compendi d'instruments de l'*ars notariae*.

¹¹ Rolandinus Passagerii: *Tractaturi (=Tractatus de notulis)*. Sembla que es tracta de l'obra comprada a l'encant públic pel llibreter Mascaró (199, n° 1 o 7). El negoci de la llibreria a la Barcelona del Cinc-cents estava en mans dels jueus conversos, que van haver de renunciar a la seva religió després del pogrom de 1391. Malgrat tot, el negoci continuà a mans seves fins a la introducció de la Inquisició castellana pel rei Ferran el Catòlic, que els portà a la ruïna i, fins i tot, en alguns casos, a la mort (vegeu J. VICENS I VIVES, *Ferran II i la ciutat de Barcelona 1479-1516*, Barcelona (1936), I, cap. VI). Vegeu l'apartat que hem dedicat en el nostre treball als esments de llibreters i enquadradors que apareixen en l'apèndix documental.

1439, març, 20

Inventari dels llibres relictes per Guerau Basset, notari, ciutadà de Barcelona.

AHPB. Simó Carner, *Quartus liber inventariorum et encantium*, 1438-1445, lligall 9, fols. 38r, 42r-43r.
Ed.parc. MADURELL: *Manuscris...*, n° 80.
Cit. C.BATLLE: *Las bibliotecas...*, p. 26.

.....
1. *lf.38r.* Primo, unes *Ores de la Verge Maria*.

.....
2. *lf.42r.* Primo, atrobe .I. libre apellat *Vademecum* escrit en paper, cubert de cuyro negra, ab .II. gafets e .X. claus.

3. Item, altre libre, escrit en paper, en què és escrit e continuat lo *Salatiel e la Suma Samaresa* e d'altres obres. Lo qual libre és cubert de cuyro vermell, ab .II. gafets e .X. claus.

4. Item, atrobe altre libre, escrit en paper, apellat *Dirivador*, cubert de albadina blanca ab^a posts de paper engrutades, molt vell.

5. Item, .I. altre libre apellat *Doctrinal*, escrit en pergamins molt ras, mig descornat, ab posts de fust ab algunes bolles.

6. Item, altre libre escrit en pergamins^b, cubert de cuyro vermell ab posts engrutades, apellat *De ultimis voluntatibus*.

7. *lf.42v.* Item, altre libre escrit en paper, ab cubertes de fust, ab .II. gafets e .X. bolles, de cuyro vermell, apellat *Aurora*.

8. Item, .I. libre apellat *Tractaturi* escrit en paper, ab cubertes de pergami.

9. Item, .I. libret apellat *De casibus* escrit en pergamins, cubert de pergami.

10. Item, .I. libret, en forma de procés, apellat *Summari del Art de notarie*, cubert de pergami.

11. Item, .I. libre apellat *Test de Rotlandí*, ab lo *Tractaturi* que li stà al devant escrit, en pergami, letra antiga, ab cuberta de pergami squinsat.

12. Item, .I. libre escrit en paper, letra antiga, ab cubertes de paper engrutat cubertes de albadina blanca, apellat *Qüestions naturals sobre los físichs*.

13. Item, altre libre escrit en paper, molt vell e squinsat, cubert de pergami, apellat *Co<m>pilació de Constitucions de la sgleya de Vich*.

¹² Còdex que fa referència a *Quaestiones super Physicorum libri* d'Aristoteles.

¹³ *Constitutiones sinodales Ausonensis*. Anteriorment hem vist un recull de constitucions sinodals pertanyents al bisbat de Girona; en aquest cas, la compilació fa referència a una altra diòcesi: la de Vic. Fins al Concili de Trento (1545-63) i la Contrareforma no s'aconseguirà la unificació del culte i dels textos litúrgics de l'Església catòlica.

¹⁴

¹⁵ Tot i el mal estat de conservació en inventariar-lo, aquest *Formularium* el comprà l'escrivent Francesc Matella en encant públic (199, 6). Pocs anys després, a mitjan segle, serà notari del partit de la Busca i regidor de Barcelona.

¹⁶

¹⁷ Tres llibrets d'*Orationes*.

¹⁸ Aquests tres quaderns de *Logica* formen part, potser, del lot de sis llibres que va comprar un notari (199, 16. Es pot tractar del mateix Jaume Baró, que en compra d'altres tot just abans?).

¹⁹ Sembla que aquests dos quaderns poden pertànyer a alguna obra d'*ars dictandi*, on hi hauria models epistolars (*Dictamina litterarum*).

²⁰ *Lectura* sobre el *Doctrinale* d'Alexander de Villadei. Fou venuda, juntament amb d'altres textos, a un notari (és possible que sigui en Jaume Baró, comprador d'altres textos tot just abans?): 199, 15.

²¹ Aquests quaderns són descrits com a llibres a l'encant: primer, part d'un *Computus* (l'*Algorismus* de l'encant?: 199, 8); després, uns *Hymni* (199, 9 o 14); i, finalment, un de *Logica* (199, 13 o 16).

14. Item, altre libre^c escrit en paper, cubert de pergami^d. Lo qual és molt vell e lo qual comensa: "Iohannes patriarcha Alaxandrinensis ad administrator, et cetera".

15. Item, .I. *Formulari* escrit en paper. Lo qual stà tot en querns mal endressat < s > e squinsats.

16. Item, dos querns de paper escrits. Lo primer dels quals comensa: "unum viro discrecionem suam et moribus multiplicatur, et cetera".

17. *lf.43r*. Item^e, .III. librets de *Oracions* escrits en pergami.

18. Item, alguns querns de *Lògica*.

19. Item, .II. querns de *Dictats de letres*.

20. Item, .I. libre de *Lectura de Doctrinal* de "*Hic iubet ordo libri*", cubert de paper engrutat.

21. Item, alguns querns de paper. En la un dels quals havia continuat un^f tros de *Còmput*, e altres havia continuat^g *Imnes* glosats, e en^h altres de *Lògica*.

^a segueix repetit ab.- ^b segueix cancel·lat ab.- ^c segueix cancel·lat apellat.- ^d segueix cancel·lat lo qual.- ^e segueix cancel·lat alguns librets.- ^f un tros de interlineat.- ^g segueix cancel·lat Imni.- ^h en interlineat.

¹ Vegeu 198, 11. A més d'aquest volum, Mascaró comprà els dels n°s 4, 7 i 11.

² Vegeu 198, 8.

³ Vegeu 198, 4.

⁴ La pronúncia d'aquest títol fa pensar en Salatiel, autor d'un tractat notarial.

⁵ Vegeu 198, 7.

⁶ Francesc Matella, com altres escriptors que acudeixen als encants públics, comprà aquest *Formularium* com a instrument per a la seva formació. Vegeu 198, 15.

⁷ Vegeu 198, 11.

⁸ Es tracta del quadern de *Computus* (198, 21)?

^{9,14} Aquests dos registres són els còdexs que es poden correspondre amb l'únic d'aquest títol enregistrat a l'inventari (198, 21).

¹⁰ Text de *Declarationes adverbiorum* no consignat a l'inventari. Aquest llibre i els dos anteriors (notes 8-10) formen part del lot adquirit pel notari Jaume Baró.

¹¹ Vegeu 198, 5. A més, es va vendre una *Lectura* sobre el *Doctrinale* (nota 15).

¹² Amb autoria o sense, els *Alphabeta iuris* són freqüents a les biblioteques de dret de juristes i advocats.

^{13,16} Aquests dos textos de *Logica* es corresponen, indistintament, amb els dos de l'inventari (198, 18 i 21).

¹⁴ Vegeu nota 9.

¹⁵ *Lectura de Doctrinale* d'Alexander de Villadei, enregistrada ja a l'inventari (198, 20). Per la descripció que se'ns dona («un tros...en papers tots vells»), no ens sorprèn la taxació del notari («de poca valor») i la venda, juntament amb cinc altres obres o parts d'obres, per només 3 sous i 6 diners a un notari (pensem que pot ésser el mateix Jaume Baró, esmentat unes línies abans).

¹⁶ Vegeu nota 13.

¹⁷ Encara que no hem pogut identificar aquest *incipit*, sembla que es correspon amb el text del còdex 198, 12.

1439, maig, 5

Encant públic dels llibres relictes per Guerau Basset, notari, ciutadà de Barcelona.

AHPB.Simó Carner, *Quartus liber inventariorum et encantum*, 1438-1445, lligall 9, fols.48v-49r.
Cit. C.BATLLE: *Las bibliotecas...*, p. 26.

juny, 16

1. Primo, .I. libra apellat *Test de Rotlandí*, escrit en pergamins, an Mascaró
.VIII. sous.
2. Item, .I.^a altre libra apellat *Trectaturi*, an Johan Rabades, escrit en paper
.II. sous, .VII.
3. Item, .I. altre libra en paper apellat *Derivador*, an Johan Fferrer, notari
.I. lliura, .XIII. sous, .I.
4. Item, altre libra en paper apellat *Zeletxiel*, an Pere Mascaró, librater
.VIII. sous, .I.
5. Item, altre libra escrit en paper apellat *Aurora*, an Pere Mascaró
.I. lliura, .VIII. sous, .VI.
6. Item, un altre libre en paper, lo qual stà en sisterns, apellat *Farmulari*^b, an
Ffrancesch Matella, scriventI. lliura, .XVII. sous, .VIII.
7. Item, un altre libre escrit en pergami apellat *Rotlandí*, an Pere Mascaró^c
.VII. sous, .VI.
8. Item^d, .III. libres, la hu <n> apellat *Algorisma* e
9. <Item> un tros de *Imnes* e
10. <Item> algunes *Declaracions de adverbis*, an BaróIII. sous, .III.
11. Item, un altre libra escrit en pergami apellat *Doctrinal*, al dit Pere Mascaró . .
.III. sous.
12. *lf.49r.* Item, .III. libres, la .I. en pergami *De iuris per alfabetum*, e .II. en paper,
13. <Item> la .I. apellat *Lògica nova* tot corcat, e
14. <Item> l'altre un tros de *Imnes*, closades, an Baró notari . . .III. sous, .VI.
15. Item, .VI. libres escrits en paper, tots vells e de poca valor, ço és un tros de
Lectura de Doctrinal,
16. <Item> una *Lectura de Lògica* sotil,
17. <Item> altre escrit en pergami, qui comença: "Incipiunt proprietates", e altres
cartapells al notariIII. sous, .VI.

199 Encant Guerau Basset

¹⁸ Vegeu 198, 2.

18. Item, un libra apellat *Vademecum*, de forma de procés, escrit en paper, cubert de cuyro negra, ab dos gaffetsII. lliuras, .III. sous.

^a segueix cancel·lar Tractaturi.- ^b segueix cancel·lar al notari.- ^c segueix cancel·lar notari.- ^d segueix cancel·lar altre.

200 Inventari Bartomeu Bols

^{1,2} *Biblia.*

3

4

⁵ Còdex sobre els *libri Sententiarum.*

⁶ *Expositio Psalterii.*

⁷ La *Summa confessorum* de Johannes Friburgensis o *Summa Johannina.*

1439, març, 28

Inventari dels llibres relictos per Bartomeu Bols, prevere beneficiat de Santa Maria del Mar i protector de l'Escola Lul·liana de Barcelona.

ACB. Gabriel Canyelles, *Plec d'inventaris i encants*, 1430-1443, vol. 348, s.n., fols. 6r-10v.
Ed. MADURELL: *Escuela de R.Llull...*, nº 17.

Item, en la cambra maior del dit alberch atrobam les robes sagüents:

.....

març, 30

1. *ff.6r*. Primo, un libre escrit en pergamins, ab cubertes vermelles emprentades, ab dos tancado <r>s, escrit ab corandells, appellat *Biblia*. Feneix la primera pàgina: "per imposi". E comença la darrera pàgina: "de les interpretacions zaries".

2. Item, un altre libra escrit en pergamins, ab cubertes vermelles e ab dos tancadors, appellat *Biblia*, per <ò> no acabat. Comença: "Thobies". Feneix la primera pàgina: "consolabatur". E comença lo darrer corandell: "adhuc".

3. Item, un altre libre escrit en pergamins, ab corandells, ab cubertes vermelles, ab dos tancadors, appellat *Lo segon accés de Bonaventura*. Feneix la primera pàgina: "a parte rei". E comença la darrera: "persuadere".

4. Item, un altre libre escrit en pergamins, ab cubertes vermelles ab dos tancadors, escrit a corandells, appellat *lo Quart de Bonaventura*^a. Feneix la primera pàgina: "necessario". Comença la darrera: "in eis esse".

5. Item, un altre libre escrit en pergamins, cubert de vermell, ab dos tancadors, appellat *Test de sentèncias*. Feneix la primera pàgina: "fidei". E comença la darrera: "postremo".

6. Item, un altre libre escrit en pergamins, cubert de vermell ab dos tancadors, escrit a corandells^b, appellat *Exposició de Saltiri*, ab altres obres^c. Feneix la primera pàgina: "in hoc". E comença la darrera: "exponende".

7. Item, un altre libre escrit en pergamins, escrit a corandells, ab cubertes vermelles ab dos tancadors, appellat *Summa Iohannina*. Feneix la primera pàgina: "reverendi Patris". Comença la darrera de la taula: "ssura".

⁸ Servasactus Faventinus, *Summa [de exemplis naturalibus contra furiosos]*. Vegeu també nota 40.

⁹

¹⁰ *Psalterium (Biblia)*, «ab la glosa ordinària».

¹¹ Johannes Marchesinus, *Mammotrectus o Expositio vocabulorum Bibliae*.

¹² Bernardus Claraevallensis, *Flores*.

¹³

¹⁴ Remigius Autissiodorensis, *In Matthaëum*.

¹⁵ *Psalterium (Biblia)*.

¹⁶ *Flores sanctorum*.

¹⁷ Isidorus Hispalensis, *De summo bono seu Sententiae*.

¹⁸ *Abstinencia major*, text anònim.

¹⁹

²⁰

²¹ Gregorius Magnus, *Dialogi*.

8. Item, un altre llibre escrit en paper, sisternat en pergamí, ab cubertes vermelles ab dos tancadors, appellat *Summa Servi Sancti*^d. E feneix la primera pàgina: "nam dominus". E comença la darrera: "perffecte".

9. *lf.6v*. Item, un altre llibre escrit en pergamins, ab corandells, ab cubertes vermelles e ab dos tancadors, appellat *Terentasi sobre les Epístoles de sanct Pau*. E feneix la primera pàgina: "propter". E comença la darrera: "primo quomriciorum".

10. Item, un altre llibre escrit en pergamins, ab cubertes vermelles, appellat *Saltiri*, ab la glosa ordinària. Feneix la primera pàgina: "salmo". E comença lo darrer: "et audivi".

11. Item, un altre llibre escrit en pergamins, ab cubertes vermelles ab dos tancadors, appellat *Marmoret*. E feneix la primera pàgina de la taula: "meth. sexto". E comença la darrera: "mecor".

12. Item, un altre llibre escrit en pergamins, ab posts engrutades vermelles, appellat *Flors de sanct Bernat*. Feneix la primera pàgina: "sicuti est". Comença la darrera: "Appelles".

13. Item, un altre llibre escrit en pergamins appellat *Tractatus ad infideles*, ab cubertes verdes. Feneix la primera pàgina: "et fuit". E comença la darrera: "hic est comunio".

14. Item, un altre llibre escrit en pergamins, ab cubertas blanques ab dos tancadors, appellat *Remigii supra Matheum*. Feneix la primera pàgina: "in montem". E comença la darrera: "et in qua".

15. Item, un altre llibre escrit en pergamins, ab cubertes vermelles ab dos tancadors, appellat *Saltiri*. Feneix la primera pàgina: "disrum". E comença la darrera: "virtutis eius".

16. Item, un altre llibre escrit en pergamins, escrit ab corandells, ab cubertes negres ab quatre tancadors, appellat *Flors sanctorum*. Feneix la primera pàgina: "mortis set". E comença la darrera: "ore tuo".

17. Item, un altre llibre escrit en pergamins, ab cubertes vermelles ab dos tancadors, ab deu bolles, appellat^e *Isidorus, De summo bono*. Feneix la primera pàgina: "ac per hoc qui". E comença la darrera: "multo".

18. *lf.7r*. Item, un altre llibre escrit en pergamins, ab cubertes negres ab dos tancadors, appellat *Abstinencia maior*. Feneix la primera pàgina: "modi". E comença la darrera: "de predicacione".

19. Item, un altre llibre escrit en paper, ab quorandells, ab cubertes negres ab dos tancadors, appellat *Exposició sobre los Set salms de Ignocent*. Feneix la primera pàgina: "acto". E comença la darrera: "pudor".

20. Item, un altre llibre escrit en pergamins, ab quorandells, ab cubertes verdes ab dos tancadors, appellat *Liber originalium*. E feneix la primera pàgina: "estorrilibus". E comença la darrera: "viget".

21. Item, un altre llibre escrit en paper, ab posts^s, ab un tancador, appellat *Dialogus Guergorii*. Feneix la primera pàgina: "trancicus". E comença la darrera: "quam post".

²² Ricardus Anglicus, *Commentum in Sententiarum* (vegeu també nota 57).

²³ Guillelmus de Lancea, *Via seu Dieta salutis*.

²⁴ Ramon Llull, *Libre dels articles de la fe (Liber Apostrophe)*.

²⁵ *Breviarium (Liturg)*.

²⁶ Llibre de *Sermones*.

^{27,58} Guillelmus Altissidoriensis, *Summa aurea de virtutibus et vitiis*.

²⁸ Jacobus de Voragine, *Sermones*.

²⁹ *Exempla Sacrae Scripturae (Biblia)*.

³⁰

^{31,44,53} *Compendium Theologiae*.

³² *Quaestiones sententiarum*.

³³

³⁴ Petrus de Tarentasia, *In Sententiarum*.

³⁵ Petrus Lombardus, *Tabula super libros Sententiarum*.

³⁶

22. Item, un altre libre escrit en pergamins, ab cubertes blanques ab un tancador, appellat lo *Quart de Riquart*, abreviat. Feneix la primera pàgina: "do ad hoc". E comença la darrera: "negores".

23. Item, un altre libre escrit en pergamins appellat *Via Salutis*. Feneix la primera pàgina: "agitur". E comença la darrera: "humilitas".

24. Item, un altre libre escrit en paper, ab cubertes negres, appellat *De articulis fidei*. Feneix la primera pàgina: "tercia dje". E comença la darrera: "vestes sum".

25. Item, un altre libre escrit en pergamins, ab corandells, ab posts vermelles ab dos tancadors, appellat *Breviari*. Feneix la primera pàgina: "luna tricesima". E comença la darrera: "bibericis".

26. Item, un altre libre escrit en pergamins appellat *Sermons*, ab cubertes verdes ab un tancador. Feneix la primera pàgina: "destri". E comença la darrera: "abit te".

27. *lf.7v.* Item, un altre libre escrit en pergamins, ab cubertes vermelles ab dos tancadors, < appellat > *Summa aurea de virtutibus*. Feneix la primera pàgina: "vilitatem". E comença la darrera: "quit domine".

28. Item, un altre libre escrit en pergamins appellat *Sermons de Voratges de la Quaresma*. Feneix la primera pàgina: "vulgariter num". Comença la darrera: "Vero quod Geronimus".

29. Item, un altre libre escrit en pergamins appellat *De^t exemplis Sacre Scripture*. Feneix la primera pàgina: "castitate". E comença la darrera: "de tetrarcha".

30. Item, un altre libre escrit en pergamins, ab cubertes verdes ab un tancador, appellat *Breviloqui Terentarii*. Feneix la primera pàgina: "eternas". E comença la darrera: "item si accepit".

31. Item, un altre libre escrit en pergamins, ab cubertes blanques ab un tancador, appellat *Compendi de Taulagia*. Feneix la primera pàgina: "ibidem". E comença la darrera: "celestibus".

32. Item, un altre libre escrit en paper, sisternat, ab cubertes vermelles ab dos tancadors, appellat *Qüestions sobre les sentències*. Feneix la primera pàgina: "cummissum sunt". E comença la darrera: "utrum ex parte".

33. Item, un altre libre escrit en pergamins, ab posts vermelles, appellat *Distinctiones sermonum*. Feneix la primera pàgina de la taula: "bona et mala". E comença la darrera: "vasa glorie".

34. Item, un altre libre escrit en pergamins, ab cubertes verdes, appellat *Terentarii sobre les sentències*, abreviat. Feneix la primera pàgina: "theologia".

35. Item, un altre < libre > escrit en pergamins, ab cubertes blanques, appellat *Taula sobre les sentències*. Feneix la primera pàgina: "C.a.G.".

36. Item, un altre libra escrit en paper, ab cubertes blanques, appellat *Sermons sobre los Evangelis*. Feneix la primera pàgina: "bonitatem".

³⁷ Johannes Gallensis, *Breviloquium de virtutibus principum*.

³⁸

³⁹ Augustinus, *Milleloquium?*

⁴⁰ Un nou text de Servasactus Faventinus?

⁴¹ Ramon Llull, *Liber de praedicatione*.

⁴² (Ps) Bernardus Claraevallensis, *Epistolae ad sororem*.

⁴³

⁴⁴ Vegeu nota 31.

⁴⁵ *Concordantiae Bibliae*.

^{46,47} Jacobus de Voragine, *Sermones dominicales, prima et secunda pars*.

⁴⁸

⁴⁹

⁵⁰ Augustinus, *Sermones*.

⁵¹

⁵²

⁵³ Vegeu nota 31.

⁵⁴

març, 31

37. *lf.8r.* Item, un altre llibre escrit en pergamins, ab cubertes vermelles, appellat *Breviloqui de Johan Gallens*. Feneix la primera pàgina: "si ad".

38. Item, un altre llibre escrit en pergamins, sens cubertes. Feneix la primera pàgina: "odisti".

39. Item, un altre llibre appellat *Breviloqui de sanct Agustí*, ab cubertes vermelles. Feneix la primera pàgina: "anime mee".

40. Item, un altre llibre escrit en paper, ab cubertes engrutades, appellat *Servi Sancti*. Feneix la primera pàgina: "sepe nostrum".

41. Item, un altre llibre escrit en paper, ab cubertes blanques, appellat *Ars predicandi*. Feneix la primera pàgina: "predicacio".

42. Item, un altre llibre escrit en paper appellat *Bernardus et sororem*, ab cubertes vermelles. Feneix la primera pàgina: "superbias".

43. Item, un altre llibre escrit *Sobre les sentències*, de poca valor. Feneix la primera pàgina: "duellum nostrum".

44. Item, un altre llibre escrit en paper, sisternat, ab cubertes de pergamí, appellat *Compendi de Theologia*. Feneix la primera pàgina: "naturarum".

45. Item, un altre llibre escrit en paper, cubert de pergamí, appellat *Concordances del Vell e Novell Testament*. Feneix la primera pàgina: "concordie".

46. Item, un altre llibre escrit en paper appellat *Primera part dels Sermons de Voratges sobre les Dominicals*, cubert de vermell, ab dos tancadors. Feneix la primera pàgina: "processit".

47. Item, un altre llibre appellat *la Segona part dels Sermons de Voratges*, escrit en paper, ab cubertes vermelles. Feneix la primera pàgina: "spiritus".

48. Item, un altre llibre escrit en paper, ab cubertes de pergamí. Feneix la primera pàgina: "ipse hoc".

49. *lf.8v.* Item, un altre llibre escrit en pergamins, ab cubertes engrutades, appellat *Opusculum vie purgative*. Feneix la primera pàgina: "intelligen".

50. Item, un llibre escrit en paper, de poca valor, appellat *Sermons de sanct Agustí*.

51. Item, un altre llibre escrit en paper, ab cubertes de pergamí, appellat *Specillum Marie*. Feneix la primera pàgina: "quomodo".

52. Item, un altre llibre escrit en paper, ben dolent, appellat *De Salvatoris Mundi*. Feneix la primera pàgina: "foleo .XXX°.IX°."

53. Item, un altre llibre escrit en pergamins, ab cubertes vermelles engrutades, appellat *Compendi de Theologia*. Feneix la primera pàgina: "in comuni".

54. Item, un altre llibre escrit en pergamí, ab cubertes de pergamí, de poca valor, appellat *Alamon, De arte predicandi*.

⁵⁵ *Sermones*.

⁵⁶

⁵⁷ Ricardus Anglicus, *Commentum in Sententiarum*.

⁵⁸ Vegeu nota 27.

⁵⁹ *Sermones*.

⁶⁰ *Tractatus confessionis* del (Ps) Ramon Llull.

⁶¹ *Speculum peccatoris*, en català.

⁶² Ramon Llull, *Compendium seu Commentum Artis demonstrativae*.

⁶³ Ramon Llull, *Libre del gentil e dels tres savis*.

⁶⁴ No serà, més aviat, *dels tres savis?* (vegeu nota anterior).

⁶⁵ *Dialogus*, de quin autor es tracta?

⁶⁶ *Sententiae*.

⁶⁷ [*Doctrina*] *compendiosa* del (Ps) Eiximenis.

⁶⁸ Ramon Llull, *Lectura super figuris Artis demonstrativae*.

⁶⁹ Ramon Llull, *Libre d'intenció*.

55. Item, un altre libre escrit en pergamí, de poca valor, ab cubertes de pergamí, appellat *Libre de Sermons*. Feneix la primera pàgina: "humilita".

56. Item, un altre libre escrit en pergamins, ab cubertes verdes, appellat *Libre de sermons antichs*. Feneix la primera pàgina: "per sanguinem".

57. Item, un altre libre escrit en pergamins, ab corandells, ab cubertes verdes sens tancadors, appellat *Ricart sobre lo Quart de sentèncias*. Feneix la primera pàgina: "constituitur ex".

58. Item, un altre libre escrit en paper, ab cubertes blanques, appellat *Summa aurea de viciis*. Feneix la primera pàgina: "utramque eius".

59. Item, un altre libre escrit en paper, ab cubertes vermelles, appellat *Libre de Sermons*. Feneix la primera pàgina: "dies est".

60. Item, un altre libre escrit en paper, ab cubertes blanques, appellat *Tractatus Confessionis*. Feneix la primera pàgina: "et varii".

61. *lf.9r.* Item, un altre libre escrit en paper appellat *Spill de pacador*, escrit en romanç, de poca valor^m.

62. Item, un altre libre escrit en paper, ab cubertes vermelles, ab dos tancadors, appellat *Compendi de la demostrativa de mestra Ramon*. Feneix la primera pàgina: "non odire est".

63. Item, un altre libre escrit en paper, sisternat de pergamí, ab cuberta vermella ab un tancador, appellatⁿ *Del gentil e dels tres savis*. Feneix la primera pàgina: "revocari".

64. Item, un altre libre escrit en paper, ab cubertes vermelles engrutades, appellat *Dels sinch savis*. Feneix la primera pàgina: "greci nostro".

65. Item, un altre libre escrit en paper, sisternat de pergami^o, ab cubertes vermelles, appellat *Dialogo*. Feneix la primera pàgina: "ab ipsis".

66. Item, un altre libre escrit en paper, sisternat de pergamí, ab cubertes blanques, appellat *Sentèncias*. Feneix la primera pàgina: "infinitam".

67. Item, un altre libra escrit en pergamí, ab cubertes vermelles ab dos tancadors, appellat <*Doctrina*> *conpendiosa*. Feneix la primera pàgina: "modum".

68. Item, un altre libre escrit en paper, sisternat de pergamí, cubert de blanc. En lo qual ha quatre llibres:

Lo primer, *Lectura de la demostrativa*.

<Lo segon>, *Conseqüèncias de Filosofia*.

Lo terç, *Principis de Theologia*.

Lo quart, *Principis de Filosofia*. Feneix la primera pàgina: "fruendo".

69. Item, un altre libre escrit en pergamins, cuber<t> de pergamí, appellat *De intencio*. Feneix la primera pàgina: "audi ergo".

⁷⁰ Llibre de *Proverbis* de Ramon Llull.

⁷¹

⁷² Ramon Llull, *Taula general*.

⁷³ Ramon Llull, *Liber de inventione majore*.

⁷⁴ Ramon Llull, *Lògica del Gatzel*.

⁷⁵ Ramon Llull, *Liber principiorum theologiae*.

⁷⁶ Ramon Llull, *De locutione angelorum*.

⁷⁷ Ramon Llull, *Liber de accidente et substantia*.

⁷⁸ Ramon Llull, *Liber de ascensu et descensu intellectus*.

⁷⁹ Ramon Llull, *Libre de contemplació*.

^{80,85} Tractats de temàtica mariana de Ramon Llull: *Libre de Santa Maria*.

⁸¹ Ramon Llull, *Fèlix* (o *Libre de meravelles*).

⁸² Ramon Llull, *Doctrina pueril*.

⁸³

⁸⁴ Ramon Llull, *Arbre de filosofia d'amor*.

⁸⁵ Vegeu nota 80.

⁸⁶

⁸⁷ Està relacionat amb el títol de la nota 79?

70. Item, un altre llibre escrit en paper, ab cubertes blanques, appellat *Proverbis*. Feneix la primera pàgina: "de factore".

71. Item, un altre llibre escrit en paper, ab cubertes de pergamí, appellat *Conquèncias de Theologia*. Feneix la primera pàgina: "omnes XIII".

72. Item, un altre llibre escrit en paper, sisternat de pergamí, ab cubertes blanques, appellat *Taula general*.

73. *lf.9v.* Item, un altre llibre escrit en paper, cubert de pergamí, appellat *De divina invencione*. Feneix la primera pàgina: "et respondendum".

74. Item, un altre llibre escrit en pergamins, ab cubertes blanques ab dos tancadors, appellat *Lògica del Gatzell*. Feneix la primera pàgina: "animantis".

75. Item, un altre llibre escrit en paper, sisternat de pergamí, ab cubertes verdes, appellat *Principis de Theologia*. Feneix la primera pàgina: "istam".

76. Item, un altre llibre escrit en pergamí, cubert d'altre pergamí, appellat *De loqucione Angelorum*. Feneix la primera pàgina: "in ymaginabilis".

77. Item, un altre llibre escrit en paper, ab cubertes de pergamí, appellat *De sustància e accident*. Feneix la primera pàgina: "una".

78. Item, un altre llibre escrit en pergamins, ab cubertes vermelles e ab un tancador, appellat *De assensu et de sensu intellectus*. Feneix la primera pàgina: "de lapide".

79. Item, un altre llibre escrit en paper, en romans, appellat *Lo Contemplador*, ab cubertes vermelles e ab dos tancadors. Feneix la primera pàgina: "senyer".

80. Item, un altre llibre en romans, en paper e pergamí, cubert de negre, ab dos tancadors, appellat *De sancta Maria*. Feneix la primera pàgina: "amor".

81. Item, un altre llibre escrit en paper, arromançat, cubert de vermell ab dos tancadors, appellat *Fèlix Boscatges*.

82. Item, un altre llibre escrit en paper, arromançat, ab cubertes vermelles engrutades, appellat *Doctrina pueril*. Feneix la primera pàgina: "pus pla".

83. *lf.10r.* Item, un altre llibre escrit en pergamins, arromançat, ab cubertes vermelles ab dos tancadors, appellat *Gran cosa és hom*. Feneix la primera pàgina: "e sobre".

84. Item, un altre llibre escrit en pergamins, arromançat, ab cubertes vermelles, ab .X. bolles e ab dos tancadors, appellat *Philosofia de bona amor*. Feneix la primera pàgina: "amare tui".

85. Item, un altre llibre escrit en pergamins, ab cubertes^p blaves, ab un tancador, appellat *Santa Maria*. Feneix la primera pàgina: "Alausar".

86. Item, un altre llibre escrit en paper, cubert de pergamí, ab corandells, appellat *Lògica del dexeble*. Feneix la primera pàgina: "regulas".

87. Item, un altre llibre escrit en pergamins, ab cubertes blanques, appellat *Articles contemplatius*. Feneix la primera pàgina: "huiusmode".

⁸⁸ Ramon Llull, *Libre d'intenció* (vegeu també nota 69).

⁸⁹ *Vitae sanctorum patrum*, en català.

⁹⁰ *Postilla super Lucam (Biblia)*. Aquest esment librari és cancel·lat a l'original amb dues ratlles obliqües.

⁹¹ *De contemptu mundi*, text gramatical.

88. Item, un altre llibre escrit en pergamins, ab cubertes verdes, appellat *De intenció*. Feneix la primera pàgina: "Per la qual conoichem".

89. Item, un altre llibre escrit en paper, ab cubertes negres, ab dos tancadors, appellat *Vitis Patrum*. Feneix la primera pàgina: "gran riquesa eren ja".

Item, un cofre negre ferrat, on stavan partida dels dits llibres, ab son pany e clau, de largaria de una cana o aquen entorn, folrat de canamàs blanch.

abril, 1

90. Primo, un llibre escrit en pergamins, ab cubertes blanques sens tancadors, appellat *Postilles sobre sanct Luch*, antiga^s. Feneix la primera pàgina: "fuerunt".

91. *lf.10v*. Item, un altre llibre¹ descornat, escrit en paper, lo qual són .VI. querns, appellat *Contemp < tus >*.

^a segueix cancel·lat come < nça > .- ^b segueix cancel·lat fet .- ^c segueix cancel·lat com < ença > .- ^d segueix cancel·lat e a .- ^e segueix cancel·lat Is < idorus > .- ^f de Ignocent interlineat .- ^g segueix cancel·lat sens cu < bertes > .- ^h segueix cancel·lat pergamins .- ⁱ segueix cancel·lat comença la d < errera > .- ^k segueix cancel·lat .XIII .- ^l segueix cancel·lat but .- ^m segueix cancel·lat feneix .- ⁿ segueix cancel·lat li < bre > .- ^o segueix cancel·lat appell < at > .- ^p segueix cancel·lat negres .- ^q segueix cancel·lat ala usar .- ^r segueix cancel·lat Par .- ^s antiga interlineat .- ^t aquest esment librari és cancel·lat amb dues ratlles obliqües.

201 Testament Bernat Frigola

¹ Ramon Llull, *Proverbis*.

² Bernardus Claraevallensis (Ps.), *Epistolae ad sororem*, i un títol no identificat del papa Innocentius.

³ Ramon Llull, *Libre de home*.

1439, juny, 23

Testament de Bernat Frigola, prevere capellà de l'església de Santa Maria del Mar i lector de l'Escola Lul·liana de Barcelona, en què disposa el llegat d'un lot de llibres, entre d'altres béns, a favor de Pere i Joan Claris, fills de Joan Claris.

AHPB. Bartomeu del Bosch, *Plec de testaments de diversos anys*, lligall 10, anys 1439-1473, full únic.
Ed. MADURELL: *Escuela de R. Lull...*, n° 18.

.....

1. Item, dimitto^a Petro Claris, filio Iohannis Claris, mecum comoranti, librum vocatum *De sis milie proverbis*.

2. Item, alium librum vocatum *Monisiones beati Bernardi ad sororem* et <alium> librum vocatum *Innocent, Super septem psalmos*.

3. Item, <dimitto> Iohanni Claris, fratri dicti Petri, librum vocatum *Libre de home dicti magistri R<aymundi> Lull*.

^a segueix cancel·lat Iohanni Cl<aris>.

¹ Els repertoris consultats no donen cap referència sobre un tractat mèdic d'un cert Federicus. D'altra banda, el més comú és que aquests tractats de *Medicina* no recullin l'autor. Sorpren, novament, que sigui en Morer, un peller, que l'adquireixi en aquest encant.

^{2,3,6} Més esments genèrics de llibres de medicina.

⁴ Aquest *Doctrinale* d'Alexander de Villadei és adquirit a la subhasta per un sabater, Macià; ja hem comentat en més d'una ocasió que aquest tractat gramatical és molt comú a les llibreries d'artesans i de menestrals.

⁵ Ens interessa remarcar l'existència d'aquests dos «manuals tècnics» de l'*Art de barber*, car així com els mercaders i els notaris, per exemple, disposaven de manuals relacionats estretament amb la seva professió, també sembla que els barbers en tenien. L'adquirí un cert Busquet a l'encant.

1439, juliol, 30

Encant públic dels llibres relictos per Ramon de la Naut, barber, ciutadà de Barcelona.

AHCB. *Arxiu notarial*, l.7, s.n., fols. 12r, 13v.

agost, 6

-
1. *lf.12r* <Primo>, un libre scrit en paper appellat *Faderich de medecina*, an Morer, payerIII. sous, .III.
2. Item, un altro libre *de medecina*, a mestre Rigo BalellV. sous.
3. Item, altro libre *de medecina* scrit en paper, de pocha valorI. sou, .I.
-
4. Item, un *Doctrinal*[l] scrit en pergamí, an Macià, sabaterII. sous, .X.
5. Item, .II. librets *del art de barber*, de pocha valor, scrits en paper, an BusquetI. sou, .III.
6. Item, un libre *de medecina* scrit en paper V-[...]^a, sous, .VIII.

^a *el mal estat del protocol, que és mancat gairebé de quasi tota la meitat inferior del full, impedeix conèixer la quantitat exacta de sous que es pagaren per aquesta compra. Després d'aquesta anotació encara se'n pot observar una altra que comença: Item, [...] libre scrit en pergamins [...], la resta s'ha perdut.*

¹ *Flores sanctorum*. A l'encant és enregistrat però no consta la quantitat que es va pagar per la seva adquisició (204, 9).

² *Breviarium (Liturgica)* per a ús de la diòcesi de Barcelona. No l'hem localitzat a la subhasta.

³ *Psalterium (Biblia)*, amb les *Hores de la verge Maria* a l'acabament del còdex. És el prevere Miquel Bramona qui l'adquirirà per poc més d'una lliura (204, 10).

⁴ *Hores de la verge Maria*. A l'encant: 204, 17.

⁵ *Missale mixtum*. A la subhasta n'és enregistrat un (204, 21) que va ésser cancel·lat amb una línia ondulada.

⁶ No sabem si aquest exemplar de les *Hores de la verge Maria* es correspon amb el de l'encant (204, 7).

⁷ Els esments genèrics a llibres en romanç són comuns en aquesta documentació; a la subhasta, tot i que no ho hem recollit, també s'hi van anotar aquests llibres que no consignen ni títol ni autor concrets.

⁸ La particularitat d'aquest llibre d'*Orationes* és la seva escriptura «gòtica». No consta a l'encant de llibres.

1439, agost, 3

Inventari dels llibres relictos per Pau Bartomeu, prevere beneficiat de la Seu de Barcelona.

AHPB.Simó Carner, *Quartus liber inventariorum et encantum*, 1438-1445, lligall 9, fols. 73v, 76r.

.....

1. <Primo>, .I. libre escrit en paper apellat *Flors Sanctorum*, ab cubertes de cuyro vermell, ab .X. bolles e .II. gafets.

2. Item, .I. libre apellat *Briviari del bisbat de^a Barchinona*, escrit en pergamins, cubert de cuyro vermell, ab dos tancadors d'argent, la .I. dels quals és trencat.

3. *lf. 74r.* Item, .I. *Saltiri* escrit en pergamins, ab les *Ores^b de la Vergia Maria* que són a la derrera, cubert de cuyro vermell, ab dos gafets de lautó.

4. Item, altre libre de forma petita, escrit en pergamins, en què hi són scrites les *Ores de la Vergia Marie* e lo *Offici de morts*, ab gafets de lautó.

5. Item, .I. *Missal* de^c .VIII. lissons, escrit en pergamins, de forma maior. Comensa lo títol escrit ab letres vermeles: "incipit *Missale mixtum*". E lo comensament del *Missal* comensa: "ad te levavi". E fenex^d la darrera carta del dit missal: "dignanter deservire concedas per Dominum nostrum", ab un tancador de coura daurat, cubert de cuyro vermell picat.

6. Item, unes *Ores de la Verge Maria* de forma menor, scrites en pergami, de poca valor.

.....

7. Item, .I. libre tot squinsat, de romans.

8. Item, .I. librot escrit en pergamins, ab letra gòtiga, ab posts de fust, de *Oracions* en latí.

.....

Primo, atrobam en unes cases, les quals lo dit deffunt tenia a <l>log<u>er, e les quals són en lo carrer de sent P<ere> Subirà, les robes següents:

.....

Item, .I. cofra groch, bosselat, ab pany e clau, en lo qual són les coses següents:

^{9,21} Des d'aquest registre, els llibres que segueixen estan relacionats amb l'aprenentatge de la gramàtica. El primer llibre de *Logica* és enregistrat a la subhasta com un llibre de *Tractatus*: les característiques codicològiques coincideixen plenament. Va adquirir-lo Joan Dàvila, que està a casa de mossèn Sapllana, canonge (204, 2). El segon llibre de *Logica* (o *Tractatus*) és consignat a l'encant (204, 4).

¹⁰ *Regulae* i *Partes* de Donatus (creiem que aquest còdex també inclou els *Disticha* del (Ps) Cato i el *De contemptu mundi* de la subhasta: 204, 6). En Cucó l'adquirí per 8 sous.

¹¹ Llibre de *Grammatica*. Potser es correspon amb un dels de l'encant (204, 18)?

^{12,17} *Doctrinale*, Alexander de Villadei. Es correspon amb les adquisicions 204, 8 i 1, respectivament (aquesta darrera feta pel prevere Miquel Bramona). Vegeu a més el n° 20.

¹³ *Tobias*, Matthaëus Vindocinensis. A l'encant: 204, 14.

¹⁴ Per l'*incipit* no hem pogut identificar aquest text.

¹⁵ En Miquel Bramona adquirí a la subhasta aquesta *Lectura Tractatus* (204, 5).

¹⁶ Evrardus Bethuniensis, *Graecismus*. A l'encant: 204, 19.

¹⁸ Aquest *Mestre Guàrdia* és autor d'un tractat de gramàtica d'àmplia circulació arreu de Barcelona: n'hem trobat diversos exemples en la nostra recerca. A l'encant: 204, 12.

¹⁹

²⁰ A més dels *Doctrinale* (vegeu n° 12), posseïa una *Lectura* (o *Regulae*) sobre aquest tractat gramatical. A l'encant: 204, 16.

9. Primo, .I. libra de *Lògica*, scrit^e en pergamins, cubert de cuyro negra, ab .X. bolles e dos gafets. E comensa: "Diale<c>tica est ars artium, et cetera".

10. *lf.75v*. Item, unes *Parts e Regles* scrites en pergamins.

11. Item, altre libre de^f *Gramàtica*, scrit en paper, de cuyro vermell, ab .I. gafet. E comensa: "ad habendum aliqualem noticiam, et cetera".

12. Item, .I. *Doctrinal* scrit en paper, de forma poca, ab posts e .X. bolles, cubert de cuyro negra.

.....

13. Item, uns *Tubies* scrites en pergami.

14. Item, .I. libre scrit en pergami, ab^s posts de fust, ab .II. gafets. E^h comensa: "ad pacione inextimabili, et cetera".

15. Item, .I. libre scrit en paper, ab cubertes de paper engrutat, de cuyro blanch, apellat *Lectura super Tractatus*.

16. Item, .I. *Abraa<r>t* scrit en pergamins, ab posts de fust.

17. Item, .I. *Doctrinal* scrit en pergamins, ab posts cubertes de pergami, de poque valor.

18. Item, .I. libre scrit enⁱ paper apellat *mestra Guàrdia*.

19. Item, altre libre scrit en paper apellat *Martí Dalavata*.

20. Item, .I. libre de forma manor, scrit en paper, en què <ha> *Retgles de Doctrinal*.

21. Item, .I. libra de *Lògica* scrit en paper. E comensa: "diale<c>tica, et cetera".

^a segueix cancel·lat Bisc.- ^b Ores interlineat.- ^c de ... lissons interlineat.- ^d segueix cancel·lat E.- ^e segueix cancel·lat de.- ^f de Gramàtica interlineat.- ^g segueix cancel·lat cubert <es>.- ^h E comensa interlineat.- ⁱ segueix cancel·lat p<er>g<amins>.

204 Encant Pau Bartomeu

^{1,8} Vegeu 203, 12, 17.

² Vegeu 203, 9.

³ Llibre de *Logica*.

⁴ Vegeu 203, 9. A més d'aquest registre (i el del nº 1), en Miquel Bramona n'adquirí dos més d'aquesta subhasta (nºs 5,10).

⁵ Vegeu 203, 15.

⁶ Vegeu 203, 10.

⁷ Vegeu 203, 6.

⁹ Vegeu 203, 1.

¹⁰ Vegeu 203, 3.

¹¹ A l'inventari de béns no tenim enregistrat aquest exemplar de *Notae collationibus*.

1439, agost, 18

Encant públic dels llibres relictos per Pau Bartomeu, prevere beneficiat de la Seu de Barcelona.

AHPB.Simó Carner, *Quartus liber inventariorum et encantuum*, 1438-1445, lligall 9, fols. 82r-83v.

1440, abril, 2

1. Primo, un libre apellat *Doctrinal* escrit en pergamins, ab posts^a de fust cubertes de pergami, a mossèn Miquel Bramona, preveraXI. sous, .I.
2. Item, .I. libre escrit en pergamins apellat *Tractats*, ab posts de fust cubertes de cuyro negra, ab .X. claus e dos gafets, an Johan Dàvila^b, qui stà a casa de mossèn Ça Plana, canongeXVI. sous, .VII.
3. *lf.82v.* Item, altre libra escrit en pergamins apellats *Tractats*, ab posts de fustII. sous, .VI.
4. Item, altre libre escrit en paper, ab posts engrutades, apellat *Tractats*, al dit mossèn Miquel Bramona, preveraI. sou, .III.
5. Item, altre libra escrit en paper, ab cubertes engrutades, apellat *Lectura de Tractats*, al dit mossèn Miquel Bramona, preveraI. sou, .III.
6. Item, altre libra escrit en pergamins, cubert de posts negres, en què són les *Parts e Regles, Cató e Contemptus*, an CucoVIII. sous.
7. Item, .I. libra de pergamins en què són les *Ores de santa Maria* ab lo *Canticum gradum*, ab posts de fust e .II. gafetsXVIII. sous.
8. Item, .I. libra escrit en paper, de forma menor, ab posts e dos gafets, apellat *Doctrinal*V. sous.
9. Item, .I. libra escrit en paper, ab posts de fusta cubertes de cuyro vermell, ab .II. gafets, apellat *Flors sanctorum* [..]°.
-
10. Item, .I. *Saltiri* escrit en pergamins, ab posts de fust cubertes de cuyro vermell, empremtades, en lo qual són les *Ympnes* e d'altres officis, al dit mossèn Miquel Bramona, preveraI. lliura, .VII. sous, .VIII.
11. Item, .I. libre escrit en paper apellat *Notes de col·lació*, de posts de fustIII. sous, .VII.

¹² Vegeu 203, 18.

¹³

¹⁴ Vegeu 203, 13.

¹⁵ No hem pogut identificar aquestes *Regulae* de Thomas de Aquino.

¹⁶ Vegeu 203, 20.

¹⁷ Vegeu 203, 4.

¹⁸ És possible que un d'aquests sigui el 203, 11?.

¹⁹ Vegeu 203, 16.

²⁰ Aquest esment i el següent han estat cancel·lats pel notari amb una línia ondulada.

²¹ Vegeu 203, 5.

-
12. *ff. 83r.* Item, .I. libra apellat *mestra Guàrdia*, escrit en paper, ab posts engrutades, quasi descornatII. sous, .III.
13. Item, .II. llibres escrits en pergami, en la .I. havia escrit la *Confessió* e en l'altre eren escrits los *Tons en cant*III. sous, .VI.
14. Item, .I. libre apellat *Tubies* escrit en pergamins, ab posts cubertes de pergamins,III. sous, .VI.
15. Item, .I. libre escrit en pergami en què és són continuades les *Regles de sent Thomàs*I. sou, .III.
16. Item, .I. tros de *Lectura de Doctrinal* escrita en^d paper, ab cubertes engrutadesI. sou, .II.
17. Item, .I. libret escrit en pergamins, ab cubertes de^e cuyro vermell engrutades, en què és comensat lo *Canticum gradum* e d'altres *Oracions*II. sous, .VI.
-

18. Item, .III. librets de notes de *Gramàtica* escrits en paperI. sou, .III.

juliol, 7

19. *ff. 83v.* Primo, un *Abrehart*, ab cubertes de fust cubert de cuyro^f vermellVIII. sous.
20. Item, un libre^g escrit en paper, ab cubertes de paper engrutat, cubert de cuyro blanch, apellat *Notes*.
21. Item, un libre^g escrit en pergamins, ab cubertes de posts, apellat *Missal*.

^a posts *interlineat*, *damunt de cubertes cancel·lat*.- ^b *Dàvila interlineat*.- ^c *no es va anotar cap quantitat*.- ^d *segueix cancel·lat pergami*.- ^e *de interlineat*.- ^f *segueix cancel·lat blanch*.- ^g *aquests dos esments libraris són cancel·lats en el protocol amb una línia ondulada, a més d'altres referits a llibres sense títol concret*.

205 Inventari Antoni Llorenç

¹ *Hores de la verge Maria.*

1439, agost, 26

Inventari dels llibres relictes per Antoni Llorenç, sastre, ciutadà de Barcelona.

AHCB. *Arxiu notarial*, l.7, s.n., fol. 3v.

En la cambra on lo dit defunt acostumava de jaure

.....
Item, mig cofre d'àlber ab sa clau, dins lo qual trobi tot ço que seguex:

.....
1. <Primo> , unes *Ores* hon ha diverses *Oracions* e *Set sa<l>ms*.

¹ *le Livre de Sydrac le philosophe* (o *Livre de la fontaine de toutes sciences*). No és pas l'úni² testimoni d'aquesta enciclopèdia francesa: vegeu també 108.10.

³ Evrardus Bethuniensis, *Graecismus*.

⁴ Els repertoris consultats no enregistren cap text d'Henricus de Segusia amb el títol *De celebratione missarum*.

⁵ Un exemplar més dels *Disticha* del (Ps) Cato, glossat.

⁶ mossèn Esteve Bages adquireix aquest exemplar de l'*Speculum ecclesiae* d'Hugo de Sancto Victore⁷ o d'Honorius Augustodunensis.

⁸ Per l'*incipit* creiem identificar aquest mestre amb Johannes Beleth, autor d'una *Summa de divinis officiis* (si pensem que aquests llibres els hem atribuït a en Jaume Salom, prevere, i que aquest en concret l'adquireix un altre eclesiàstic, no creiem massa agosarada aquesta identificació).⁹

^{10,11} Bartomeu Altanell, prevere (ja l'hem vist comprant còdexs a la subhasta de llibres del seu col·lega Pere Jeroni, el 1429: 110, 1,7,10-11), a més d'aquests quatre llibres relacionats amb el *Cant*, farà una compra més: vegeu n° 13.

¹² Un dels molts textos per a l'ensenyament gramatical.

¹³ *Compte de la Lluna*.

¹⁴ Text en romanç amb la *Benedicció de sant Blai*.

1439, agost, 31

Encant públic dels llibres relictos per un personatge anònim (Jaume Salom, prevere?).

AHPB.Simó Carner, *Quartus liber inventariorum et encantuum*, 1438-1445, lligall 9, fols. 97r-97v.
Ed.parc. MADURELL: *Manuscripts...*, n° 81.

-
1. *lf.97r*. Item, .I. libra scrit en paper apellat *Sidrach*I. sou.
 2. Item, .III. querns de paper *de accent*, an [...]ªI. sou, .I.
 3. Item, .I. *Ebraart* scrit en pergamiII. sous, .I.
 4. Item, .I. libre scrit en paper intitulat *De celebratione missarum secundum^b Hostienem*, cubert de cuyro blau, al discret^c an P<ere> Rovira, prevera . . .VIII. sous.
 5. Item, .I. libra apellat *Cató*, glosat, scrit en pergamins, cubert de cuyro vert . .
.....V. sous, .VI.
 6. Item, .I. libra apellat *Speculum ecclesie* scrit en paper, a mossèn n'Asteva BagesI. sou, .VI.
-
7. Item, .I. libre scrit en romans^d, de paper, de forma de .VIII. fulles lo full, de cubert de cuyr vertI. sou, .VIII.
 8. *lf.97v*. Item, .I. libre scrit en pergamins. E comensa: "*Liber magistri Iohannis Balet*", a mossèn prior de les vergensII. sous, .III.
 9. Item, .I. libre scrit en paper, cubert de cuyro vert. E comensa: "*queritur que sunt festa generalia*"II. sous.
 10. Item, .II. libres *de Cant*, al^e mossèn Barthomeu Altanell, prevera .II. sous, .I.
 11. Item, .II. querns de paper en què parla *del^f accent*, al prop dit mossèn BarthomeuI. sou, .III.
 12. Item, .II. libres^g scrits en paper, la^h .I. parle dels *Ymnes* e l'altre <de> *Qüestions de gramàtica*I. sou.
 13. Item, .I. libre de paper scrit <apellat> *Comptaⁱ de la luna*, al dit mossèn BarthomeuVIII. <diners>
 14. Item, .I. libre en què és escrita la *Benedicció de sent Blay*I. sou.

206 Encant personatge anònim (en Jaume Salom, prevere?)

¹⁵ *Psalterium (Biblia)*.

15. Item, uns querns de *Saltiri e de morts*, tot enfrascat, scrit en pergamins, an
Anthoni Damer, beneficiatI. sou, .VI.

^a no s'acabà d'anotar el nom del comprador.- ^b secundum Hostienem *interlineat*.- ^c segueix *cancel·lat* an
Barthomeu Altanell.- ^d romans, de *interlineat*.- ^e segueix *cancel·lat* dit.- ^f segueix *cancel·lat* al.- ^g segueix *cancel·lat*
la.- ^h la .I. *interlineat*, *damunt d'* e l'altre *cancel·lat*.- ⁱ Compta *interlineat*, *damunt de libre cancel·lat*.

207 Inventari Joana, vídua d'en Bernat de Montpalau

En parlar de l'inventari de llibres d'en Bernat de Montpalau, cavaller (doc. 7), ja vam assenyalar els llibres que passaren d'aquest personatge a la seva vídua Joana. Quan comentem els llibres que Joana posseïa, anotarem al final de cada identificació amb quin registre d'aquell document es correspon: (7, ..).

¹ *Missale* (7, 8). Aquests primers 4 registres foren inventariats a la capella de la «casa o torra» Baldovina, prop del Besòs (concretament a Santa Coloma de Gramenet). Des del 1436 apareix com a senyor de Torre Baldovina el cavaller Bernat de Montpalau (cf. *Catalunya Romànica. Barcelonès*, p. 268).

² (7, 1).

³ Llibre de *Cant.* (7, 2)

⁴ *Epistolarium* (*Biblia*). (7, 3)

⁵ Aquests registres que segueixen foren inventariats a la cambra que la difunta posseïa en un alberg de Barcelona. Aquest primer correspon a un *Missale*. (7, 4)

⁶

1439, setembre, 12

Inventari dels llibres relictos per Joana, vídua de Bernat de Montpalau, cavaller.

AHCB. *Arxiu notarial*, l.7, s.n., s.f.

setembre, 21

Item més, atrobam dins la casa o torra qui s'apella Valdovina, la qual és prop Basós, e la qual és de la heretat del dit mossèn Bernat de Muntpalau, les robes e béns següents:

.....
E primerament atrobam dins una capella que és al costat de la dita torra, les robes següents, ço és:

.....
1. <Primo>, un *Missal* ab posts cubertes de vert^a, escrit en pergamins. Feneix la primera pàgina: "iam producerunt". E comença la darrera pàgina: "perveniat".

2. Item, un libre ab cubertes encrutades blanchas, escrit en pergamins, ab corandells. Feneix la primera pàgina del primer corandell: "tu qui non".

3. Item, un altre *libre de cant* escrit en pergamins. Feneix la primera pàgina: "hostende". E comença la darrera: "cui nobis".

.....
4. Item, un libre appellat *Epistoler* escrit en pergamins. Feneix la primera pàgina: "michi autem". E comença la darrera: "propter quod".

.....
Item, en la cambre maior on geya la dita deffuncta, atrobem les robes sagüents:

.....
5. Item, un libre appellat *Missal*, ab cubertes verdes. Feneix la primera pàgina: "omnibusque pa". E comença la darrera: "beata vicera".

6. Item, .XII. coerns de libre escrit en pergamins, ligat ab una corda. Feneix la primera pàgina del primer corandell: "per". E comença la darrera: "et incarnatus".

.....

La riquesa de la documentació notarial permet conèixer situacions ben curioses entorn del món del llibre, com la que recull el notari que inventarià els llibres de Joana. Per ell, sabem que el seu difunt marit, el cavaller Bernat de Montpalau, tenia un deute reconegut amb la comunitat religiosa de Sant Miquel de Barcelona, deute que ni ell ni la seva vídua Joana no van poder satisfer; per la qual cosa, els membres d'aquesta comunitat «tenien vedada» a Joana l'accés als serveis religiosos que oferien. Un dels marmessors testamentaris de Joana, el teixidor de lli Guillem Vila, perquè «en sa malaltia posqués combrigar», és a dir, perquè pogués rebre els sagraments, li feu fermança o garantia davant de Sant Miquel pel deute que tenia. A canvi d'aquest aval, Guillem Vila rebé una sèrie de robes i objectes, entre els quals es troben els dos llibres que esmentem tot seguit. Dades que, de retop, ens comuniquen la precària situació econòmica de la família Montpalau i la devoció religiosa de Joana:

⁷ F. Eiximenis, *Llibre dels Àngels*. (7,5)

⁸ Un dels exemplars hagiogràfics de la *Vida de sant Amador*. (7,6)

setembre, 28

Item, atrobam en la dita heretat, ço és en Barchinona, les robes següents, les quals ja en vida de la dita deffunctua són stades per mesos penyore en poder del dit Guillem Vila, < teixidor de lli, marmessor testamentari >, per rahó d'una fermança que lo dit Guillem, per la dita madona Johanna, havia feta als capellans de Sanct Miquel, los quals per cert deute del dit mossèn Bernat la tenien vedada, e perquè la dita madona Johanna en sa malaltia posqués combrigar, lo dit Guillem li feu fermança e ella mes li en poder les robes següents:

.....

7. Item, un *Libre dels Àngels* escrit.
8. Item, un altre *Libre de sanct Amador*.

^a segueix cancel·lat fet.

¹ Un exemplar de Boethius, *De consolatione Philosophiae*; és possible que fos en català.

1439, setembre, 15

Encant públic dels llibres relictes per Antoni Busard, argenter, ciutadà de Barcelona.

AHCB. *Arxiu notarial*, l.7, s.n., fol. 8r.

novembre, 2

.....

1. <Primo>, un libre appellat *Boeci, De consolació*
..... .I. lliura, .XIII. sous, [...]ª.

ª el mal estat del marge esquerre del protocol impedeix la lectura d'aquesta part de l' anotació.

Un tapiner és, segons recullen els diccionaris consultats, un menestral que feia tapins (un tapí no és sinó una varietat de sandàlia de tela fina, amb una sola de suro gruixuda posada entre unes altres dues de cuir).

¹ Curiosíssim esment, d'altra banda inèdit, sobre un còdex de *Mostres de trancar*, és a dir, d'exemples per a tallar. De ben segur que es tracta d'un petit manual tècnic relacionat amb la seva activitat com a tapiner!. El seu gendre, Bartomeu Rossell, casat amb la seva filla i hereva, Joana, és el comprador d'aquest llibre i de dos més (n°s 4 i 5 de l'encant).

^{2,3} Comprensible és també la possessió de dos exemplars del *Doctrinale* d'Alexander de Villadei, el tractat gramatical per excel·lència. Ambdós foren adquirits pel ciutadà Antoni Vilassa.

⁴ Més estranya i difícil d'explicar és la propietat d'aquesta *Tabula* de Johannes Fabri, reconegut *commentator* del *C.I. Civilis*. Què en devia fer Salvador Martí? La seva venda no és consignada a la subhasta.

⁵ Normalment, no hem recollit els esments genèrics de «llibres» sense més dades, a excepció de casos en què, com aquest, s'ha consignat l'existència de dos «llibres» a la cuina i, a l'encant, se n'enregistra un *De parellar de cuinar*, és a dir, de preparar el cuinat. No ens ha de sorprendre. Llibres i receptaris de cuina estan ben documentats en aquest segle a Catalunya i a d'altres països d'Europa. Fou venut a la subhasta, però desconeixem qui en fou el comprador (210, 39).

1440, maig, 16

Inventari dels llibres relictos per Salvador Martí, tapiner, ciutadà de Barcelona.

ACB. Julià Roure, *Inventaris i encants*, 29 octubre 1434-23 gener 1443, vol. 515, fols. 161r, 165v, 168r.

Item, en la cambre contigüe al menjador demunt dit, atrobam les coses següents:

.....
Item, <en> .I. cofret petit ab dos panys, trobam les coses següents:

.....
1. <Primo> , .I. libre de *Mostres de tronchar*.

.....
En la cambre sobirana trobam les robes següents:

.....
2. Item, .I. libre appellat *Doctrinal*.

3. Item, .I. altre libre appellat *Doctrinal*, de pocha vàlua.

.....
4. Item, .I. libre appellat *Taule de Johan Ffabre*.

.....
Primo, en la cuyna trobam les coses següents:

.....
5. Item, dos llibres.

¹ Vegeu 209, 1.

² Vegeu 209, 2 i 3.

³ Vegeu 209, 5.

⁴ En Rossell és de nou el comprador d'aquests dos *Psalmi vesprales*, molt possiblement en llengua catalana.

⁵ Ni d'aquest *Evangeliarium* en pla, darrera adquisició d'en Rossell, ni del registre anterior, no hem trobat cap indici a l'inventari de béns d'en Salvador Martí.

1440, maig, 20

Encant públic dels llibres relictos per Salvador Martí, tapiner, ciutadà de Barcelona.

ACB. Julià Roure, *Inventaris i encants*, 29 octubre 1434-23 gener 1443, vol. 515, fols. 205r, 210v.

1443, maig, 28

1. Item, .I. libre de *Formes <de> trocar^a*, de pergami, al senyer en <Barthomeu> Rossell, marit de la hereva <i filla d'en Salvador Martí, na Joana>X. sous, .I.

maig, 20

2. Primo, .II. llibres appellats *Doctrinales*, an <Pere> Vilassa, <ciutadà> . . .
.I. lliura, .II. sous.
3. Item, .I. libre de paper *De parellar^b de cuynar*II. sous, .VII.
4. Item, .II. *Samps vesprals*, an RossellVII. <diners>.
.
5. Item, uns *Ave<n>g<e>les* en pla, an RossellIII. sous, .V.

^a trocat *interlineat*.- ^b parellar de *interlineat*.

La publicació parcial de MADURELL, que només recull 15 dels 44 esments libraris de l'inventari, fou editada amb el títol de: «Inventari dels llibres relictos per un personatge anònim»; nosaltres, per la seva situació dins del llibre especial d'inventaris i pel contingut de la biblioteca, creiem que es tracta del notari Jaume Guillem; l'inventari va seguir de l'encant de béns, que no registra cap compra de llibres. A més d'aquests documents, n'hem localitzat el testament, atorgat el mateix mes de setembre (AHPB. Simó Carner, *Primus liber testamentorum*, lligall 8, anys 1409-1446, ff. 166-166v), però, malauradament, no ens informa sobre el destí final de la biblioteca ni dels protocols del notari.

¹ El *Catholicon* de Johannes Balbus Januensis. Per la indicació que no és «ni capletrat ne parrafat», juntament amb el seu gran format, pensem que es tracta d'un llibre sense acabar, amb els buits de les caplletres i d'alguns epígrafs -que, per algun motiu, no s'haurien realitzat-

² No hem sabut identificar aquest Gerardus, autor d'una *Lectura* sobre el *Doctrinale* d'Alexander de Villadei; en el magne repertori d'inventaris de J.N.HILLGARTH, *Readers and books...*, també hi consta l'esment únic d'«una *Lectura de Doctrinal*, appellat lo Geralt» (vol. II, doc. 340, n° 5, p. 532). Altres Lectures del *Doctrinale* de Villadei apareixen en els esments n°s 11, 30, 37 i 38.

³ Tampoc no hem sabut identificar aquest mestre Cioch o Coch, autor d'un comentari al *Graecismus* d'Evrardus Bethuniensis. Hi ha exemplars del *Graecismus* en les notes n°s 18 i 32.

⁴ No hem sabut identificar aquest *Galter Scola* que segueix «la forma», o estructura de presentació del text, de les *Derivationes* d'Hugutio Pisanus. És possible que es tracti del text de Galterius Scotus de Parisiis, *Quaestiones metaphysicae*?

⁵ Un *De consolatione Philosophiae* de Boethius, glossat. Jaume Guillem encara tenia dos exemplars més de Boeci: n°s 12 i 44.

^{6,7} Les lectures, els quaderns (n° 27) i el llibre (n° 35) de *Tractatus* poden ésser de temàtica ben diversa: d'*ars notariae*, *dictandi*, dret, lògica, etc. Els elencs (catàlegs, índexs) d'Aegidius Romanus poden anar referits a l'obra més difosa en els inventaris catalans d'aquest segle: el *De regimine principum*. En la nota 28, pel que sembla, s'esmenta un segon ms. com aquest.

⁸ Un forat al paper ens impedeix llegir el títol sencer de l'obra, que tant podria correspondre a la *Logica* o *Quaestiones* d'Albertus, com, amb més probabilitat, a una obra d'Albertus Magnus; en la nota següent aquesta atribució és més segura.

⁹ Aquest petit llibre contindria el *Physicorum liber* d'Albertus Magnus, i la *Expositio in libros Physicorum Aristotelis* de Guillelmus de Ockham.

¹⁰ *Quaestiones gramaticales*.

¹¹ Vegeu nota 2.

¹² Vegeu nota 5.

^{13,17} Aristoteles, *Logica vetus*.

¹⁴ Aristoteles, *Logica nova*.

¹⁵ *Quaestiones philosophiae*.

¹⁶ *Quaestiones logicales*.

1440, setembre, 25

Inventari dels llibres relictos per Jaume Guillem, notari, ciutadà de Barcelona.

AHPB. Simó Carner, *Quartus liber inventariorum et encantum*, 1438-1445, lligall 9, fols. 154r-156r.
Ed.parc. MADURELL: *Manuscripts...*, n° 84.

Primo, atrobe en una cofra d'àlber blanch, groch^a, de forma maior, ab un calax dins, ab pany e clau, en lo qual són los llibres següents:

1. Primo^b, un libre scrit en paper, de forma maior, apellat *Cathalicorn*. Lo qual no és ni capletrat ne parrafat.
2. Item, altre libre scrit en paper, de forma de full comú, apellat *Lectura de Geral de la terça obra sobre lo Doctrinal*.
3. Item, altre libre de la demunt dita forma, scrit en paper, apellat *Lectura de Ebreart segons mestra Cioch*.
4. Item, altre libre scrit en pergamins apellat *Galter Scola*. Lo qual seguex la forma de *Augussi*.
5. Item, altre libre scrit en paper, de forma menor, apellat *Boeci, De consolació*, glosat.
6. Item, altre libre scrit en paper^c, sisternat de pergamins, apellat *Lectura de tractats*.
7. Item, altre libre scrit en pergamins, de forma maior, sens cubertes. En lo qual ha dues lectures: una <*Lectura*> de tractats e l'altre sobre los alenchs de Egidi.
8. *f.154v*. Item, altre libre scrit en paper, de forma manor, apellat *Albert[...]*^d ab los sofismes.
9. Item, altre libre scrit en paper, de forma manor, apellat *Física de Albert e de Oquam*.
10. Item, altre libre scrit en paper, vell^e, apellat *Qüestions gramaticals*.
11. Item, .I. tros de *Lectura de doctrinal* escrita en paper, mal endressat.
12. Item, altre libre scrit en paper, de forma menor, apellat *Boeci, De consolació*.
13. Item, altre libre scrit en pergamins apellat *Lògica vella*.
14. Item, altre libre de forma menor, scrit en pergamins, apellat *Lògica nova*.
15. Item, altre libre scrit en paper, vell, de forma menor, apellat *Qüestions de filosofia*.
16. Item, altre libre scrit en paper, vell, de forma menor, apellat *Qüestions logicals*.

¹⁷ Aquest text és de *Quaestiones* sobre el de la nota 13.

^{18,32} Dos còdexs d'Evrardus Bethuniensis, *Graecismus*. En la nota 3 ja teníem una *Lectura* sobre aquesta mateixa obra.

¹⁹ Sobre la problemàtica d'identificació del títol *Alexandre*, vegeu 12,12.

²⁰ Com passa amb d'altres textos gramaticals que comentem, a més de les «*Lectura* sobre...», en Jaume Guillem posseïa còdexs sencers, com aquest del *Doctrinale* d'Alexander de Villadei.

²¹

²² Petrus Helias, autor d'una *Summa Prisciani*, és el *commentator* priscianenc per antonomàsia; aquí, amb tota seguretat, de les *Institutiones grammaticae minus volumen* (o *Priscianus minor*). Testimoniem de nou aquest autor en la nota n° 48.

²³ Exemplar de l'obra de Johannes Duns Scotus.

²⁴ No és el primer esment d'un *Algorismus* que trobem en la documentació. HILLGARTH, a partir del títol, no dubta a l'hora d'atribuir aquesta obra a l'àrab al-Kawârizmî; creiem, però, que pot fer referència a simples manuals o breus tractats de càlcul matemàtic.

²⁵ *Notae grammaticae*.

²⁶ Martí de Lavata és també un autor molt present a les biblioteques, com la que estudiem, de clar contingut gramatical. Altres esments d'aquest autor a 184.53,74 i 203.19.

²⁷ Vegeu nota 7.

²⁸ Vegeu nota 8.

²⁹ Petrus Hispanus és autor d'unes *Modernitates logicales*, segons els catàlegs consultats.

³⁰ Vegeu nota 2.

³¹ El *mestre Guàrdia* és també un tractat de gramàtica, segons es creu obra d'un autor del país (un cert Guàrdia, no identificat).

³² Vegeu nota 18.

³³ *Hymni*, amb glossa.

^{34,40} Tractats de contingut astronòmic; poden fer referència tant a la *Theorica planetarum* de Campanus de Novara, que data del 1261-64, com a la *Theorica Gerardi*, del 1327, d'àmplia difusió d'ençà que s'introduïren com a manuals de l'ensenyament universitari.

³⁵ Vegeu nota 7.

³⁶ No podria ser Rogerius Bacon, autor d'un *De figuris mathematicae moralizatis?*

^{37,38} Sembla que es tracta de la mateixa obra comentada en les notes 11 i 30. En aquest cas, se'ns diu que la primera és incompleta i formada per quaderns i que la segona és un llibre de petit format.

³⁹

⁴⁰ Vegeu nota 34.

⁴¹ Vint quaderns de llibrets «de diverses obres».

Segueixen una dotzena de còdexs que, segons la descripció del notari que els inventarià, «són trobats ésser en penyora de diverses persones», és a dir, llibres que algunes persones havien deixat en garantia a Jaume Guillem per préstecs monetaris que aquest els havia fet.

⁴² *Psalterium (Biblia)*, amb algunes glosses. Aquest text litúrgic i el de la nota posterior, els tenia empenyorats mossèn Francesc Mas, prevere i vicari perpetu de Santa Maria del Mar, per 6 florins, 2 sous i 6 diners (tot plegat, poc més de 4 lliures).

17. Item, altre libre escrit en pergamins, de forma menor, apellat *Qüestions sobre <la> Lògica vella*.

18. Item, altre libre escrit en pergamins apellat *Abrart*.

19. Item, altre libre escrit en paper, de forma menor, apellat *Alexandra*.

20. Item, altre libre cubert^f de vert, escrit en pergamins, apellat *Doctrinal*, glosat.

21. Item, altre libre escrit en paper, de forma manor, apellat *Domum Dei*.

22. *lf.155r*. Item, altre libre escrit en pergamins, de forma menor, apellat *Pere Elies*, manor.

23. Item, altre libre imperfet apellat *Scrot*, escrit en paper, de forma manor.

24. Item, altre libre apellat *Algurisma* escrit en paper.

25. Item, altre libre de forma manor apellat *Notes de gramàtica*.

26. Item, altre libre apellat *Martí de Lavata*, escrit en paper.

27. Item, uns querns *de Tractats* escrits en paper.

28. Item, altre libre escrit en pergamins^g sobre *los Alenchs*.

29. Item, .I. quern escrit en pergamins apellat *Modernitats logicals*.

30. Item, altre libre escrit en paper, cisternat de pergamins, de forma menor, apellat *Lectura de Doctrinal*, ço és, de "*hic iubet ordo libri*" fins a "*pandere*".

31. Item, .I. libre o cartapàs apellat *Mestre Guàrdia*, escrit en paper, de forma menor.

32. Item, .I. libre escrit en paper, de forma menor, apellat *Ebraart*.

33. Item, .I. libret escrit en paper, de forma poque, apellat^h *Imnes*, ab algunes gloses.

34. Item, .I. quern escrit en pergamins apellat *Theòrica de plenetes*.

35. Item, .I. libre escrit en paper sobre *los Tractats*, imperfet.

36. Item, altre libre escrit en paper apellat *Bogerus super figuris*.

37. *lf.155v*. Item, uns querns de paper, de forma de tot lo full, menys de cubertes, apellat *Lectura de Doctrinal* de la terça obra fins a "*pandere*", e manque hi lo comensament e la fi.

38. Item, altre libre^k petit, escrit en paper, que és la *Lectura de Doctrinal*, ço és, de *pandere* fins^l un tros enllà.

39. Item, .I. quern de paper, de forma de tot lo full, apellat *Scriptum metaffices usque ad quintum bonum*.

40. Item, altre libre escrit en pergamins apellat *Theòrica planetarum*.

41. Item, .XX. querns de librets de diverses obres, de poca valor.

Los llibres següents són trobats ésser en penyora de diverses personas:

42. Primerament, un libre escrit en pergamins apellat *Saltiri*, ab algunes gloses.

⁴³ *Officium defunctorum*, text també litúrgic, escrit en lletra grossa rodona.

⁴⁴ A més del *De consolatione Philosophiae* (present ja en altres registres d'aquest mateix inventari: n°s 5 i 12), en aquest llibre es recull un (Ps) Boethius, *De disciplina scolarium*, un dels escassos testimonis del nostre apèndix. Els còdexs consignats des d'aquest registre fins al n° 50, inclosos, els posseïa Jaume Guillem en concepte de penyora per 6 florins (= gairebé 4 lliures) d'Yvo Geralt, fill d'en Guillem Geralt, procurador. Hi consten, en aquest petit lot, els llibres bàsics i necessaris per a l'aprenentatge de la gramàtica a la tardor medieval, abans de les edicions impreses a l'últim quart del segle XV (Nebrija, Perottus...).

⁴⁵ El *Doctrinale* d'Alexander de Villadei.

⁴⁶ El contingut i la descripció d'aquests còdexs gramaticals -fins i tot l'ordre en què són enumerats-, els hem constatat reiteradament en el nostre apèndix: les *Partes* de Donatus i les *Regulae*, els *Disticha* del (Ps) Cato i el *De contemptu mundi*, textos essencials per a l'ensenyament primari del llatí.

⁴⁷ Un nou esment d'Evrardus Bethuniensis, *Graecismus* (n'havíem testimoniats d'altres en les notes 18 i 32).

⁴⁸ Petrus Helias, autor d'una *Summa Prisciani* (vegeu nota 22), és també un dels comentaristes més coneguts de Priscianus. En aquest cas el seu treball versa sobre les *Institutiones grammaticae minus volumen* (també dit *Priscianus minor* o *Priscianellus*).

⁴⁹ Ens trobem davant d'una obra de *Grammatica*, segons els seu *incipit*. Aquest còdex i els dos següents (notes 50 i 51), segons que es recull, pertanyien al difunt Antoni Joncadella, de la vila de Santpedor (Bages), encara que no s'enregistra per quina quantitat eren empenyorats.

⁵⁰ Un nou exemplar del *Doctrinale* d'Alexander de Villadei.

⁵¹ Es tracta de la *Metaphysica* d'Aristoteles?.

⁵² Finalment, com a bons professionals de la notaria, i no és la primera vegada que ho constatem, no deixen d'anotar dubtes com el que apareix en aquest inventari («...los quals [quaderns] no sé si són penyora o si són del dit defunt»), ja que qualsevol objecte podia ser reclamat per una altra persona.

43. Item, .I. libre poquet scrit en pergamins. En lo qual és tot lo *Ofici de morts*, de letra grossa rodona.

Los quals dos libres, segons se diu, són del discret mossèn Ffrancesch Mas, prevera vicari perpetual de Sancta Maria de la Mar, stan <en> penyora per .VI. florins, .II. sous, .VI. diners.

44. Item, .I. libre scrit en paper, de forma de full. En lo qual són *f.156r.* continuats dos *Boecis*: lo primer, *De scolarium doctrina*, lo segon, *De consolació*.

45. Item, .I. libre scrit en pergamins apellat *Doctrinal*, sotil e de poque valor.

46. Item, altre libre scrit en pergamins apellat *Parts e Regles, Cató e Contemptus*.

47. Item, altre libre apellat *Ebraart*.

48. Item, altre libre petit, scrit en pergamins, apellat *Pera Elies, manor*.

Los quals .V. libres demunt dits són o eran d'en Yvo Geralt, fill d'en Guillem Geralt, procurador, los quals stats tots <en> penyora per .VI. florins.

49. Item, .I. libre scrit en paper, cisternat de pergamins. Lo qual comensa: "*Gramatica est ars*".

50. Item, altre libre petit, scrit en pergamins, apellat *Doctrinal*, dolent.

51. Item, uns querns de *Metifisice* en pergamins.

Los quals tres libres se dien ésser d'en Anthoni de Joncadella, quondam, de la vila de Sent Pere d'Or.

52. Item, .VIII. querns de libre de poca valor. Los quals no sé si són penyora o si són del dit deffunt.

^a segueix cancel·lat ab.- ^b segueix cancel·lat in.- ^c paper ... pergamins interlineat, damunt de pergamins cancel·lat.- ^d un forat en el paper impedeix la lectura de part del títol d'aquest còdex, és per això que ho indiquem amb [...].- ^e vell interlineat.- ^f cubert de vert interlineat.- ^g segueix cancel·lat apell.- ^h segueix cancel·lat igne.- ⁱ segueix cancel·lat Giralt.- ^k libre interlineat.- ^l segueix cancel·lat ala.

¹ El mestre en arts i medicina Bernat de Granollachs, membre d'una important nissaga de professionals de la medicina i autor d'un popular *Lunari e repertori del temps*, marmessor del seu col·lega Mateu Vinyes, rep aquest llibre manuscrit d'*Arengae et Repetitiones*. Per raó d'un mutu, Granollachs ja tenia com a penyora del difunt Vinyes un llibre de *Philosophia naturalis* d'un desconegut Alanus.

² Vinyes recorda que a la vila de Cervera un cert Bernat Ferrer posseeix tres cofres seus amb més llibres.

1440, octubre, 1

Testament de Mateu Vinyes, mestre en arts i medicina, ciutadà de Barcelona, en què disposa el llegat d'un llibre a favor del seu marmessor testamentari Bernat de Granollachs, també mestre en arts i medicina, ciutadà de Barcelona, el qual ja tenia un llibre seu com a penyora per raó d'un mutu. A més, recorda que Bernat Ferrer posseeix tres cofres seus amb alguns llibres més a la vila de Cervera (Segarra).

AHPB. Antoni Vinyes, [*Primum*] *librum testamentorum*, 1427-1480, lligall 33, fols. 38r-39r.

.....

/f.38v. Item, dimitto dicto magistro Bernardo de Granullachs, <magister in artibus et in medicina, civis Barchinone>^a, quendam librum meum continentem *Arengues e Repeticionem* quem ego manu mea propria scripsi.

.....

Item, ex alia parte debeo dicto magistro Bernardo de Granullachs, ratione mutui per ipsum michi graciose facti, duos florenos. Tamen ipse a me unum librum de *Philosophia naturali Alani*.

.....

/f.39r. Item eciam, hic pono ad memoriam, quod in villa Cervarie et in posse Bernardi Ferrarii sunt tria *gatzofilacia* mea sive *coffrens* cum aliquibus libris meis.

^a magister ... Barchinone *figura a l'encapçalament del document, en nomenar-lo marmessor testamentari seu.*

Dídac o Diego Garcia va ésser notari i arxiver reial a la Cancelleria; tenim també notícia del seu testament, atorgat el 8 de novembre de 1440 a casa seva, al carrer Garrofer, prop de la plaça de Santa Anna (AHPB. Guillem Jordà (major), *Nonum manuale*, lligall 2, anys 1442-1443). El catàleg actual de l'Arxiu Reial de Barcelona, a cura de F.UDINA I MARTORELL (la *Guía histórica y descriptiva del Archivo de la Corona de Aragón*, Madrid 1986), recull algunes de les seves actuacions al capdavant de l'arxiu entre els anys 1412 i 1440. A la seva mort, el 1440, després d'haver servit cinc reis d'Aragó i d'haver viscut l'Interregne, el succeí el seu fill Jaume Garcia, que ja feia alguns anys que treballava al costat seu com a ajudant; en morir el fill, el 1475, s'acabà la pràctica de nomenar com a arxiver un escrivà de la Cancelleria, ja que aquest fou succeït en el càrrec pel notari Pere Miquel Carbonell -conegut, sobretot, per la seva bibliofília-.

El Prof. J.RUBIÓ I BALAGUER li dedicà un article [«L'arxiver Diego Garcia», *Cuadernos de Arqueología e Historia de la Ciudad*, 12 (1968), pp.133-159]] en el qual només va transcriure el títol dels llibres, que li proporcionà J.M.MADURELL, i els identificà parcialment.

¹ Sobre la problemàtica del títol *De vita Christi*, vegeu 115, 13. Nosaltres només constatem la temàtica religiosa i la llengua llatina d'aquest *De vita Christi*, la qual cosa fa pensar que no estem davant del text d'Eiximenis.

² Francesc Eiximenis, *Llibre dels Àngels*.

³ Altres catàlegs enregistren com a text anònim un *De miraculis divinae potestatis*.

⁴ Boethius, *De consolatione Philosophiae*, en versió catalana; la descripció notarial és incompleta.

⁵ Un dels tants textos populars que circularen sobre *Vitae sanctorum patrum*: en aquest cas en català i referit a sant Jeroni.

⁶ Mino o Minotto de Colle, autor d'una *ars dictaminis*. J.RUBIÓ afirmava l'any 1968: «Tenia un llibre, però, que mai no havia jo vist esmentat en inventaris dels segles XIV-XV i que ens dóna a entendre que s'interessava per la seva professió d'escrivà de manament, la qual comportava la redacció de documents (...) No conec el seu *Epistolare* ni el trobo esmentat entre els llibres i notícies de vells formularis a les nostres biblioteques que conec...». Nosaltres ja hem exhumat més d'un esment abans d'aquesta data: per exemple a l'inventari de llibres de Fonolleda (abril 1414: doc. 59, 13) i a la subhasta dels d'Antoni de Font (octubre 1425: 105, 7).

⁷ Les dades ens permeten confirmar que el títol fa referència, efectivament, a una versió en català del (Ps) Aristoteles, *Secretum secretorum*.

^{8,13} Els *incipit* d'aquests dos *Liber orationum* coincideixen amb els de molts llibres d'*Hores de la Verge*.

⁹ Innocentius papa III, *De vilitate conditionis humanae*. Només una distracció de la reconeguda erudició del professor J.RUBIÓ pot explicar que passi per alt la identificació d'aquest text (present, d'altra banda, en el monumental treball *Documentos...* en col·laboració amb MADURELL I MARIMON).

¹⁰ És freqüent la presència en versió llatina o en llengua vulgar, gràcies a la traducció d'Antoni Canals, de les *Epistolae ad sororem* de (Ps) Bernardus Claraevallensis.

1440, desembre, 6

Inventari dels llibres relictos per Dídac Garcia, notari i arxiver reial, ciutadà de Barcelona.

ACB. Gabriel Canyelles, *Plec d'inventaris i encants*, 1430-1443, vol. 348, s.n., fols. 10r-10v.
Cit. RUBIÓ: *L'arxiver Diego Garcia*, pp. 150-151.

Item més, foren atrobats diverses llibres en la dita heretat segons se segueix:

1. Primo, .I. libre ab cubertes vermelles empremtades, ab quatre gafets e ab .V. bolles a cascuna post, qui se apella *Vita Christi*. E comença en la rúbrica: "protestacio". E feneix: "in secula seculorum. Amen".
2. Item, .I. altre libre ab cubertes vermelles, ab quatre gafets e ab .V. bolles a cascuna post, qui se apella *Libre dels Àngells*. E comença: "al molt honorable". E feneix: "de nostre senyor Déu Ihesuchrist. Amen".
3. Item, .I. altre libre ab cubertes vermelles, ab dos gafets e ab .V. bolles a cascuna post, qui se apella *Liber miraculorum factorum a potestate divina*. E comença: "mirabilia in scriptura". E feneix: "magnificencia est laudanda".
4. Item, .I. altre libre ab cubertes vermelles, ab dos gafets e ab .V. bolles a cascuna post, qui se apella *Boeci, De consolació*, en romanç. E comença: [...]ª.
5. Item, .I. altre libre ab cubertes vermelles, ab dos gafets e ab .V. bolles a cascuna post, qui se apella *Libre de la vida de sent Jerònim*. E comença en la rúbrica: "interpretació". E feneix: "ab deguda reverència".
6. Item, .I. altre libre ab cubertes vermelles, ab posts engrutades ab dues bagues, qui se apella *Epistolare magistri Mini de Colle*. E comença: "imutat scolares". E feneix: "quemlibet adversantem".
7. Item, .I. altre libre ab cubertes vermelles, ab dos gafets, qui se apella *Secret de secrets*. E comença: "al noble Senyor". E feneix: "per ferma fí".
8. Item, .I. altre libre ab cubertes negres, ab dos gafets e ab .V. bolles a cascuna post, sisternat de pergamí, qui se apella *Liber oracionum*. E comença: "Domine labia". E feneix: "misericordiam tuam".
9. *lf.10v.* Item, .I. altre libre ab cubertes vermelles, ab dos gafets e ab .V. bolles a cascuna post, qui se apella *De vilitate conditionis humane*. E comença: "Domino patri". E feneix: "superius anotavi".
10. Item, .I. altre libre ab cubertes vermelles, ab dos gafets e ab sinch bolles a cascuna post, qui se apella *Bernardus ad sororem*. E comença: "liarissimia michi". E feneix: "in secula seculorum. Amen".

¹¹ Gamaliel, el Vell (segle I), fou cap del sanedrí, una corporació jueva de tipus judicial de Jerusalem. Fou deixeble del doctor de la llei Hillel, del qual potser fou nét, i mestre de Pau. Sota el seu nom és conegut un text apòcrif sobre la passió de Crist (*Gamaliel*) que durant l'Edat Mitjana fruï d'una gran popularitat als Països Catalans; se'n feren nombroses traduccions i fou publicat diverses vegades en català (entre altres, a Barcelona el 1503 i a València el 1517); i té també traduccions del català al castellà (a València el 1522 i el 1534).

¹² *Psalterium cum glosa Hieronymi*. Com hem pogut observar, Dídac Garcia posseïa una biblioteca de contingut fonamentalment religiós (amb la presència de llibres d'oracions i saltiris per duplicat, per exemple), en català i en llatí, en què, sense l'exemplar d'*ars dictandi* de la nota 6, seria difícil endevinar o intuir la professió del propietari.

¹³ Vegeu nota 8.

¹⁴ *Psalterium (Biblia)*.

11. Item, .I. altre libre ab cubertes blanques, ab posts de engrut, qui sa apella *Gamaliell*. E comença: "fóu un sant hom". E feneix: "menior aministrava".

12. Item, .I. altre libre ab cubertes blanques, de^b pergamí, ab posts^c engrutades, qui se apella *Psaltiri de sent Jeroni*. E comença: "Maiestatem". E feneix: "qui vivit et regnat".

13. Item, .I. altre libre ab cubertes vermelles, ab dos gafets, de pergamí, qui <se> apella *Libre de Oracions*. E comença: "Domine labia". E feneix: "amoris tui. Amen".

14. Item, .I. altre libre ab cubertes vermelles, ab dos gafets, de pergamí, apellat *Psaltiri*. Qui comença: "beatus vir". E feneix: "ad te vivat".

^a la resta de l'instrument no va ésser copiada.- ^b de pergamí interlineat.- ^c segueix cancel·lat de.

¹ *Codex (C.I. Civ)*, amb glossa.

² *Usatici Barchinonae*, en llatí i amb glossa.

³ *liber Feudorum (C.I. Civ)*.

⁴

⁵ Llibre de *Constitutiones* no especificades. Destaquem que són escrites en pla i en «paper toscà», és a dir italià.

1441, febrer, 23

Inventari dels llibres relictos per Bernat de Fàbrega, de la tresoreria del Rei, ciutadà de Barcelona.

AHCB. *Arxiu notarial*, l.7, s.n., s.f.

En la dita cambra on lo dit defunct yayia^a

Atrobam .I. cofre ferrat^b, migenser, sens clau, en què eren les coses següents:

1. Primo, un *Codi* scrit en pergamins, per corendells. Comensa in rubro: "in nomine Domini Ihesuchristi, et cetera". Et in nigro comensa: "hec /c.f. necessario corrigendam". Et finit in eade pagina: "ef.detio^c Iustino papa .a.n.z. <Digesta>". Et in alia pagina incipit: "imp <peratori> Iustin <iani>". Et finit eade pagina: "dirimendas nullaque". Et ultima pagina incipit: "facta in enim". Et finit: "ne testam habeant", ab les^d gloses antiquíssimas, ab posts cubertas de cuyro vert, ab .IIe scudets e .I. gafet.

2. Item, .I. libre scrit en pergamins, per^f corendells, <apellat> *Usatges de Barchinona*. Comensa in rubro: "incipiunt *Usatici Barchinone*". Et in nigro comensa: "antequam *Usatici* in". Et finit in eade pagina in rubro: "rubrica". Et in sequitur pagina incipit: "hec finit, et cetera". Et finit in eade pagina: "per mortem". Et in ultima pagina incipit: "cione nobilium". Et finit: "confingere", tots glosats, ab cuberta de pergamins.

3. Item, un *Tractat de feudis* scrit en pergamins, per correndells. Comensa^e in rubro: "de feudis rubrica". Et in nigro comensa: "*Tractatus ergo de feudis*". Et finit in eade pagina: "mortuo domino an". Et in sequitur pagina incipit: "vassallus". Et finit: "defen". Et ultima pagina incipit: "eorum calamitatibus, et cetera". Et finit: "contumeliam". E són les cubertes de pergamins.

4. Item, atrobam .I. quaern^h de paper, de un full migencer lo paper, on eren /c.f. algunes letres en latí.

5. Item, atrobam unesⁱ *Constituciones*^k scrites en paper toscà, en pla, ab cubertes de fust cubertes de cuyro vermell e blau, ab .II. gafets e tencadors.

[Al marge] *Constituciones*.

⁶ *Institutae (C.I. Civ)*, amb glossa.

⁷ Com veurem, entre els manuscrits de la biblioteca d'en Bernat de Fàbrega, vinculat a la Tresoreria del Rei, en destaquen alguns relacionats estretament amb la seva feina. Aquest n'és un: un *Llibre d'Algorisme*, també dit *d'Àbac* (per generalització, a l'Edat Mitjana, llibre que ensenyava a calcular). És en romanç.

⁸ Tractat d'astronomia.

⁹ Aquest trasllat o còpia de les *Ordinacions de les seques fetes per lo Senyor Rey en Pere en l'any .M. CC. LXXXV*. és un altre exemple de llibre tècnico-professional. Aquest volum recull el conjunt de regles, disposicions, etcètera, estatuides per al funcionament, la bona marxa, etcètera, d'una institució, en aquest cas la Seca o taller reial d'encunyació de moneda. Els reis de Catalunya-Aragó tingueren al Principat una seca reial, la de Barcelona, que funcionà des del 1208. L'any 1285 és el mateix any de la mort del rei Pere II *el Gran*.

¹⁰ *liber Feudorum (C.I. Civ)* en traducció catalana o un llibre *De feus* o pactes propis del país?

¹¹ El *liber Job (Biblia)*, amb glossa.

6. Item, una *Instituta* escrita en pergamins, per corendells, ab^l gloses, ab^m posts de fusts ab cubertas verdes. E comensa in rubro: "in nomine Domini, et cetera". Et in nigro comensa: "imperatoriam, et cetera". Et in eade pagina in textu: "breviter expos<itio>". Et in textu in secunda pagina: ".tum.". Et in fine textu: "Aquirino appella.". Et in ultima pagina incipit: "si vero, et cetera". Et finit: "explicit *liber Institucionum*, ab .IIII. gafets ab .II. tencadors.

[Al marge] *Instituta*.

7. Item, .I.^a libre scrit en paper, ab cubertes de paper cubert de cuyro vert^o, ab .II. tencadors de cuyro, ab bagues. E comensa: "en nom^p del Pare e del Fill e del Sant Spirit e en nom de la Verge madona santa Maria, mare de Jhesuchrist e de tots los sants de<1> paradís. Aquest *libre de Abba o de Algorisma*, et cetera". Et finit in eade^a carta: "quarantasis". Et incipit ultima pagina scripta: "havia". Et finit: "pots per les semblants".

[Al marge] *Libre de comptes de Abba*.

8. Item, .I. altre libre scrit en paper, lo qual en^f la primera carta en rubro comensa: "ací comensem lo *Libre dels .XII. signes e dels .VII. planetes e del eclipsi dels sol*, et cetera". E en nigro^s comensa: "ací comensa lo libre lo qual és appellat, ço és, *Sobre los .XII. signes*, et cetera". E feneix en la dita carta: "ho en la boca o en los pits". /c.f. E comensa la derrera carta escrita: "girés la luna". E feneix: ".XXXIII.". E trobam-lo ab algunes cartes squinsades en la fi e per lo libre. E és^t cornat ab cubertes de paper blaves ab .II. tencadors.

[Al marge] *Libre dels .XII. signes e .VII. planetes*.

9. Item, atrobam .I. libre scrit en paper. Comensa: "translat de les *Ordinacions de les seques fetes per lo senyor Rey en P<ere> en l'any .M. CC. LXXXV.*, et cetera". E feneix in ultima pàgina scripta: "segons les seques que són ací". Lo qual libre és quaernat, ab cubertas de paper de cuyro vermell, ab .II. tencadors de cuyro.

[Al marge] *Libre de [...] argent de menes*.

10. Itemⁿ, atrobam .I. libre scrit en paper^v, ab cubertas de paper engrutades cubertas de cuyro vermell. Que comensa en una rúbrica de negre: "açò són feus qui's troban axí per covinences com per costum qui fan serveys al senyor Rey", ab surs tencadors ab altres *Obres de feus*.

[Al marge] *De feus*.

11. Item, .I. libret petit, scrit en pergamins, per^x corendells. Comensa: "parte michi domine", ab gloses. E feneix en^y aquella carta: "accusari et arqui". E finex: "permanere in tuo servicio adsit", ab cubertas^z de cuyr vermell, engrutades, ab .II. tencadors.

[Al marge] *Libre de Job* glosat.

¹² Aquest desconegut *Llibre dels graus de les herbes* és més propi d'un apotecari que no pas d'un funcionari de la Tresoreria reial.

¹³ El *Compte de la Lluna*, mena de calendari.

¹⁴ Amb el nom de *Verbal* és coneguda una obra de Petrus Blesensis, representant de l'*ars dictandi* italià. Les referències que coneixem sobre aquest títol, publicades i inèdites, són escasses (vegeu, per exemple, 109,11 i 164, 96).

¹⁵ Dins la temàtica de les *Vitae sanctorum patrum*, és molt probable que aquesta *Història de sant Sever* fos escrita en català.

¹⁶ *Llibre d'Hores de la verge Maria*, en llatí.

¹⁷ *Psalterium (Biblia)*.

¹⁸ Tal i com enregistra l'instrument, es tracta d'una mena de *Dictionarium* (o llibre *De vocables*), que recull definicions de la lletra A a la Z, com podem comprovar per l'*incipit* i per l'*explicit* transcrits en la descripció.

¹⁹ Un magister Rogerius Salernitanus és autor d'un llibre de *Chirurgia* (vegeu 156,2).

12. Item, .I. libret scrit en paper, ab cubertas de cuyro vermell, scrit en paper. Comensa: "quoniam disposicionem suplicitis medicure". Et finit in eade carta: "ut cum egestione". Et finit: "girar sobre para calor ben calenta". Lo qual és intitulat de fora: *Libre dels graus de les herbes*.

[Al marge] *Libre dels graus de les herbes*.

13. *l.c.f.* Item, atrobam .I. libre scrit en pergamins, cubert de posts e cuyro blau. Comensa: "primi quoque". Et finit in eade carta: "per totum annum". Et finit: "et E<z> hechiel". E ab .I. tencador e^{aa} gafet. Tracta del *Còmpte de la luna* e d'altres coses. E és hi lo *Compter*.

[Al marge] *Compte de la luna* e d'altres coses.

14. Item, .I. libre scrit en paper, ab cubertas de cuyro vermell, appellat *Verbal*^{ab}. Comensa: "augeo, et cetera". Et finit in eade carta: "[...]"^{ac}. E^{ad} en la derrera carta comensa: "habendum". E feneix: "zelogatur", ab cubertes de cuyro vermell engrutades, ab .II. tencadors, intitulat de fora *Verbal* appellat.

15. Item, .I. quaernet en paper on és la *Istòria de sent Sever* ab cubertes de pergami.

16. Item, atrobam^{ac} .I. libre scrit en pergami, on és lo *Compter* e les *Horas de la Verge Maria* e moltes *Oracions*. E comensa en lo *Compter*: "ianuarius, et cetera". Et in eade carta feneix in rubro: "octo". Et in ultima carta incipit: "auditam". Et finit in eade carta: "ego servuus tuus sum", ab gafet e tencador d'argent. E lo cap d'argent on stan los giradors, cubert de posts trencades cubert de cuyro vermell.

[Al marge] *Oras*.

17. Item, .I. libre scrit en pergamins, ab cubertas de posts, la una trencada, on és lo *Compter* e lo *Saltiri*. E comensa: "beatus vir". E feneix in eade carta: "monte sancto". E feneix: "eternam [...]", *l.c.f.* ab tencador e gafets^{af}. És ben sutil.

[Al marge] *Saltiri*.

18. Item, atrobam .I. libre scrit en pergamins, per .III.^{as} corendels, tracta *De vocables*. Comensa: ".a. littera". E feneix in eade pagina: "acer quoque in unam quamque formam neget". Et incipit in secunda pagina: "acer et [...]". Et finit in eade pagina: "admitto [...] assumo activum". In ultima pagina: "Z. littera pro geres nominibus". Et finit: "Zozia signa". Ab cubertas de cuyro blanch ab .II. tencadors.

[Al marge] *Libre de vocables*.

19. Item, .I. libre scrit en pergamins, per corendels, tractant *De medecina*. Comensa in rubro: "*Pra<c>tica Rotgerii*". In nigro comensa: "sicut ab antiquis hemmus [...]". Et finit in eade pagina: "frenesis apera que". Et incipit in sequenti pagina: "sit in medulla cerebri". Et finit in eade pagina: "quendam in sephara". Et incipit in ultima pagina: "que substanciam". Et finit in eade carta: "nimium odoro ferum", ab cubertas de post cubertas de vert, sens^{ah} gafet e tencador.

[Al marge] *De medecina*.

²⁰ Johannes papa XXI, *Thesaurus pauperum*. Segons la descripció del notari, hi ha un altre text de *Medicina* en aquest còdex, el títol del qual no ens és proporcionat.

²¹ Aquests .III. *Adveniments de Jesucrist* (l'*Adventus Domini* litúrgic en versió catalana) van acompanyats dels .X. *Manaments*.

²² Llibre de *Grammatica*.

²³ Sembla un altre llibre dels que hem anomenat tècnico-professionals: la relació de *Focs d'església, reials, de cavallers i de ciutadans* tenia una finalitat purament fiscal (recordem que Fàbrega treballa a la Tresoreria reial)...

^{24,27} Exemplars del *Doctrinale* d'Alexander de Villadei.

²⁵ La traducció del *De agricultura* de Palladius va ésser una iniciativa àulica, realitzada el segle XIV entorn de la Cort reial. És possible que aquest en sigui un exemple.

²⁶ *Dicta et historiae sanctorum*, molt possiblement en romanç.

20. Item, .I. libre escrit en pergamins, per corendels, intitulat *Thesaurus pauperum*^{ai}. Comensa in rubro: "incipit *Thesaurus pauperum*". Et in nigro comensa: "in nomine sancte et individue trinitatis que viam creavit". Et finit in eade pagina: "expli/c.f. cit prologus". Et incipit in sequenti pagina: "de capillis caducibus". Et finit: "bacce lauream". Et finit dictus liber: "de [...]buniculis nota et de sole et superposita valent". E ay^{ak} una altre obra de *Medecina*. E és cornat de posts^{ai} ab cubertas verdas, e ab gafet e scudet.

[Al marge] *Thesaurus pauperum*.

21. Item, .I. altre libre escrit en paper, de la forma menor. E comensa: "en nom de Déu e de la benenturada mare sua, et cetera.". E après comensa in rubro: "ací comensen *los .III. Adveniments de Jhesuchrist*". E feneix en aquella carta: "Sinons^{am} ree". E feneix aquell libre: "ensemps en la glòria de paradís. Amen". E aquell libre hi avia .I. obra dels *Deu manaments*. E comensa lo primer coment: "que Déus manà en la lig: no hauràs molts Déus, et cetera", ab cubertas de paper engrutades, cubert de cuyro vermell, ab .II. tencadors.

[Al marge] *Los .III. Adveniments de Jhesuchrist*.

22. Item, .I. libre qui és de *Notas de gramàtica*, escrit en paper, ab cubertas de paper cubert de cuyro vert, sens tencadors.

23. Item, .I. libre escrit en paper <on> són escrits los *Fochs de Esglèyia reynals, de cavallers e de ciutadans*, e ab cubertas de^{an} vermelles engrutades, ab .II. tencadors.

24. Item, .I. part^{ao} de *Doctrinal* en paper, de poca valor, ab cubertes de fust, ab .II. gafets e .II. tencadors.

25. Item^{ap}, atrobam .I. libre qui tracta *De l.c.f. agricultura <e> de lauro*. E comensa: "assí comensa los títols del *Libre de^{aq} agricultura*". E feneix: "e axí mateix en l'altre", ab cubertas verdes engrutades, ab .II. tencadors.

Item, trobam .I. libre escrit en paper, faent per la cort del senyor Rey, *De venda e assignacions*, et cetera, e altres coses que lo senyor Rey havia fetes a diverses personas, ab cubertas verdes^{ar} engrutades, sens tencadors.

26. Item, .I. libre escrit en paper on ha molts *Dits de sants* e algunes *Istòries*, de poca valor, ab cubertes verdes engrutades.

27. Item, .I. *Doctrinal* en pergamins, descornat, de poca valor.

28. Item, .I. libre escrit en pergamins, per corendells. Comensa in rubro: "incipit *Summa ex omnibus libris legum*". E comensa in nigro: "cunctos populos". Et finit in eade carta: "episcopum si clericus". Et in ultima carta incipit: "est placitum". Et finit: "illius civitatis", ab posts^{as} sens cubert, e .I. tencador.

²⁸ L'incipit d'aquesta *Summa* jurídica coincideix amb el del *Codex (C.I. Civ)*.

²⁹ *Novum Testamentum (Biblia)*.

29. Item, la segona part de la *Bíblia* que és lo *Testament Novell*, on és lo *Compter* primer[er] e après les rúbriques e prefaci del libre^{au}. Incipit: "texte *Biblie* liber generationis". Et finis eade pagina: "Salatiel autem". Et secunda pagina: "incipit^{ax} genuit". Et finit: "magis". Et ultima pagina incipit: "con introitum". Et finit: "ab ip<s>o", ab posts *l.c.f.* empremtades, ab .II. corretxs de seda als caps d'argent.

^a segueix cancel·lat trobam.- ^b segueix cancel·lat pe<tit>.- ^c algunes notae iuris no les hem pogut transcriure.- ^d segueix cancel·lat ab.- ^e segueix cancel·lat gafets.- ^f per corendells interlineat.- ^g segueix cancel·lat Tractaturus.- ^h quaern ... eren interlineat, damunt de quaernet de paper de .I. full on eren cancel·lat.- ⁱ unes interlineat, damunt de les cancel·lat.- ^k els títols de molts dels llibres que segueixen també foren anotats als marges, però per no fer feixuga la lectura -amb referències constants a aquest aparat crític-, hem decidit fer constar els títols marginals després de l'anotació librària: [al marge].- ^l segueix cancel·lat les.- ^m segueix cancel·lat cubertes.- ⁿ .I. libre interlineat, damunt d' un cancel·lat.- ^o segueix cancel·lat "en nom". Comensa la.- ^p segueix cancel·lat de Déu.- ^q segueix cancel·lat pàgina.- ^r en ... carta interlineat.- ^s segueix cancel·lat do.- ^t segueix cancel·lat ab.- ^u segueix cancel·lat .I. libre.- ^v segueix cancel·lat qui tracta.- ^x per corendells interlineat, damunt de qui tracta cancel·lat.- ^y segueix cancel·lat illam.- ^z segueix cancel·lat engrutades.

^{aa} e gafet interlineat.- ^{ab} seguei cancel·lat cum.- ^{ac} no s'acabà de completar.- ^{ad} segueix cancel·lat feneix.- ^{ae} segueix cancel·lat unes Ores scrites en de la.- ^{af} segueix cancel·lat de.- ^{ag} segueix cancel·lat cart<es>.- ^{ah} sens interlineat, damunt d' ab .I. cancel·lat.- ^{ai} segueix cancel·lat incipit.- ^{aj} segueix cancel·lat un.- ^{ak} segueix cancel·lat cubert cub.- ^{al} segueix cancel·lat ret.- ^{am} segueix cancel·lat engrutades.- ^{an} segueix cancel·lat del.- ^{ao} segueix cancel·lat .I. lib<re>.- ^{ap} segueix cancel·lat agricuul<tura>.- ^{aq} verdes interlineat.- ^{ar} segueix cancel·lat ab.- ^{as} segueix cancel·lat altres.- ^{at} segueix cancel·lat comensa lo in.- ^{ax} segueix cancel·lat Salatiel autem.

¹ F. Eiximenis, *Libre dels Àngels*.

²

³ *Biblia*.

⁴ Guido de Columna, *Historia destructionis Troiae*, en romanç.

1441, juny, 8

Inventari dels llibres relictes per Francesc Formosa, Mestre Racional de la Cúria reial, ciutadà de Barcelona.

ACB. *Liber apocarum et aliorum negotiorum faciencium pro manumissoris honorabili Ffrancisci Formosi, de officio [magistri racionalis] curie domini regis*, 7 juny 1416-18 febrer 1445, vol. 363, fols. 9v-10r.

Item, atrobam en la heretat del dit deffunct, un alberch ab entrades <e> exides. Lo qual és situat en lo carrech d'en Rocha, assats prop la plaça del Oli.

.....
juny, 9
.....

Libres

Los llibres devall scrits foren atrobats en la dita heretat.

1. Primo, un libre appellat lo *Libre dels Àngels*, ab cubertes de cuyr negre, ab dos tanquadors e .V. bolles a cascuna part, scrit en paper. Lo qual comença en la primera carta^a: "angelical natura". E feneix la derrera carta^b: "fos ja de més de .LIII. anys lo dit Jacme".

2. *lf.10r.* Item, altre libre appellat *Dels sancts àngels*, ab cubertes de cuyr negre, ab .LIII. tenquadors e ab .V. bolles a cascuna part, scrit en pregamí, lo qual és glosat. Lo qual comença lo test de la primera carta: "Matheus ex Iudea". E feneix la penúltima carta: "tanquam muta animalia novint in his".

3. Item, altre libre appellat *Bliblia*, ab cubertes de cuyr roig, ab dos tanquadors gornits ab sengles parxes. Lo qual comença en la primera carta: "incipit prologus beati Iheronimi". Scrit lo dit comensament ab letres vermelles. E feneix la darrera carta: "cum omnibus vobis. Amen".

4. Item, altre libre appellat *Istòries Troyanes*, en romans, scrit en paper, ab cubertes de aluda blava, ab dos tanquadors e .V. bolles a cascuna part. Lo qual és en romans. E comença la segona carta del dit libre^d: "poete e dicta als dictats". E feneix la penúltima carta: "segons que escriu d'arts".

⁵ Com en molts dels llibres *De virtutibus et vitiis* que hem recollit en el nostre apèndix, aquest comença amb els .X. *Manaments*. És en romanç.

5. Item, altre libre appellat *Vicis e Virtuts* ab cubertes de cuyr vermell, obrades a part de fora, ab dos tanquadors gornits de parxes, scrit en pregamí. En lo qual és continuat lo *Compter* en lo comensament del dit libre. La prim<er>a carta del qual libre comença: "lo primer manament". E feneix la derrera: "o pia o dulcis Maria".

^a segueix cancel·lat del dit libre.- ^b segueix cancel·lat de.- ^c segueix cancel·lat scrit les.- ^d segueix cancel·lat pote.

¹ En la seva primera compra, el llibreter Pere Mascaró va adquirir aquest segon volum de la *Vita Christi* de F. Eiximenis (217, 4). Destaquem el fet que el conserva en quaderns i que és caplletrat.

² D'aquesta mateixa obra, Costeges en tenia 10 quaderns més, que es queden en 9 en la venda que en fa a un notari a la subhasta (217, 6). Es tracta, potser, de Francesc Moles, notari esmentat unes línies abans?

³ Aquests dos quaderns, amb l'*Apocalipsis (Biblia)* i unes *Epistolae* de Paulus, semblen els que van ésser venuts, juntament amb els quaderns de *Philosophia* de la nota següent, a un tal Antoni Seba (217, 7).

⁴ Aquests *Dicta philosophorum*, com ja hem indicat, els va adquirir Antoni Seba, que viu a prop del monestir del Carme de Barcelona (217, 7).

⁵ L'escriptor dominic valencià Antoni Canals († 1419) és autor del text *Scipió e Aníbal* (aquest *incipit* coincideix amb el d'un altre testimoni d'aquest text: (334, 7). La relació completa de testimonis d'aquest text és en el doc. 44, 9). El duc de Gandia coetani a Antoni Canals, al qual sembla que està dedicat el llibre, ha d'ésser Alfons de Gandia i de Foix († 1412), dit *el Vell*. Home afeccionat a la música i a la literatura, li és atribuïda una *Lletra de càstigs i bons nodriments*. Novament en Mascaró n'és el comprador (217, 12).

⁶ Aquest quadern d'*Ordinacions sobre els plets* ocupa un lloc justificat a la biblioteca d'un causídic. El conjunt de normes, regles i disposicions que regulaven l'exercici de la seva professió, l'havia de conèixer perfectament un dels seus membres, com és el cas de Costeges. La seva venda (217, 14) és consignada amb el títol d'*Ordinacions dels procuradors* -sinònim del termes causídic.

⁷ La compra d'aquest text de *Vides de sants* (= *Vitae sanctorum patrum*), en romanç, constitueix la primera actuació documentada en el nostre apèndix de l'activitat d'Asbert Ripoll com a llibreter (217, 3).

⁸ Còdex miscel·lani amb el *Salm «Miserere mei»*, el *Gamaliel*, les *.IIII. Passions de Jesucrist*, un nou text sobre la *Destrucció de Jerusalem* i una *Confessió*; el nou propietari, Pere Mascaró, no en va pagar ni una lliura (217, 5).

⁹ *Compte de la Lluna*, mena de calendari, venut juntament amb els quaderns de la nota 16 (217, 13).

¹⁰ Quaderns parcials d'un *Passionarium (Liturgica)*. Alguns dels llibres de la biblioteca de Costeges no es troben a la subhasta, com és el cas d'aquest.

1441, juliol, 3

Inventari dels llibres relictos per Bernat Costeges, causídic, ciutadà de Barcelona.

- AHPB.Simó Carner, *Quartus liber inventariorum et encantum*, 1438-1445, lligall 9, fols. 217r-228v.
Ed.parc. MADURELL: *Borrassà...*, pp. 181-182, n° 494.
Ed.parc. MADURELL: *Mss. Eiximinians*, n° 21.
Ed.parc. MADURELL: *Manuscrits...*, n° 87.
Cit. C.BATLLE: *Las bibliotecas...*, p. 28, 30.

.....
1. *ff.217r*. Primo, .I. libre escrit en paper de^a tot lo full. Lo qual stà vuy en dia en querns, e és capletrat e parrafat, apellat *Vita Christi, lo Segon volum*. E comensa: "comensant donchs per la gràcia de Déu, et cetera".

2. Item, .X. querns^b de paper escrits del prop dit^e libre apellat *Vita Christi, del Segon volum*.

3. Item, .II. querns de paper de^d tot lo full, en què és continuat lo *Apocalipse* e algunes *Epístoles de sent Pau*.

4. Item, .II. querns de paper de^e tot lo full, en los quals són continuats e escrits alguns *Dits de philòsofs*.

5. Item, .I. libre de paper en quer<n>s, de la forma manor, en què és escrit lo *Libre de Cipiò e de Aníbal*. E comensa: "al molt alt senyor don Alfonso, duch de Gandia, et cetera".

6. Item, .I. quern de paper en què són continuades les *Ordinacions sobre los plets*.

7. *ff.217v*. Item, .I. libre de tot lo full, cubert de cuyro negra ab dos gafets. En lo qual ha scrites moltes *Istòries de Sants* e de altres coses. E comensa^f ab letres vermelles: "assí comensa la contesa dels cors e de la ànima". E en lo negra comensa: "hon en mig de molts lassos, et cetera".

8. Item, altre libre escrit en paper de tot lo full, cornat de posts e cubert de cuyro negra, ab dos gafets, e que hi són continuades les coses següents: primo, lo *Salm de miserere mei*, tot closat. Item, lo *Gamaliel*, e les .*IIII. Passies* en latí, e la *Destrucció de Jherusalem* e una *Confessió*.

9. Item, <un> libret de forma menor, ab cubert de pergamí, en què és continuat lo *Compte de la luna* e d'altres coses de poque valor.

10. Item, .VI. querns de paper, de forma manor, en què ha continuat de *Passione*. E comensa lo primer quern: "revertatur ad Deum, et cetera".

¹¹ En Guillem Fontana, escriptor del segle XV, traduí al català les obres llatines atribuïdes a F. Eiximenis *Psalterium laudatorium* (translació acabada per l'abril de 1416 i publicada a Ginebra el 1495) i l'*Expositio in psalmos paenitentiales*. El *De laudibus divinis* ha d'ésser la primera de les dues traduccions de Fontana. Aquests quaderns foren comprats pel llibreter Mascaró (217, 11). Vegeu també la nota n° 23.

¹² (Ps) F. Eiximenis, *Doctrina compendiosa*. En Mascaró l'adquirí, juntament amb un altre llibre d'*Orationes* (217, 8).

¹³ Martí de Vilagaya n'és el comprador (217, 9).

^{14,17} Diversos quaderns de *Sams penitencials* en romanç, alguns dels quals es van vendre a la subhasta al llibreter Salvador Sabater (217, 10).

¹⁵ Aquestes *Orationes* de Gregorius Magnus i de la verge Maria es corresponen, tal vegada, amb les que va comprar en Mascaró (217, 8).

¹⁶ *Ordo confessorum* no identificat (217, 13).

¹⁸ F. Eiximenis, *Llibre de les dones*. Aquest còdex, que el difunt Costeges tenia en penyora a el cavaller Mateu Cardona per dos florins (= 1 lliura i 6 sous), sembla que van recuperar-lo els seus marmessors, ja que a la subhasta consta que fou venut al notari Francesc Moles per gairebé 3 lliures (217, 2).

¹⁹ F. Eiximenis, *Llibre dels Àngels*. Aquest llibre i els de les notes 20 a 22, els tenia per a enquadrar el llibreter Francesc Desplà, «que està a [la Plaça de] Sant Jaume». Sembla que els seus marmessors també van recuperar-los: en Ferrando de Palència va comprar-lo per poc més d'una lliura.

²⁰ En la seva darrera compra d'un còdex de la biblioteca de Costeges, el llibreter Mascaró adquireix aquest exemplar de la temàtica *De virtutibus et vitiis* (217, 15).

²¹ Exemplar del difós text de Mossèn Assan (= Mossé Natan. Vegeu 58, 2).

²² Curiós esment d'un llibre anomenat *Bé agradant*.

²³ Aquest llibre el té per a enquadrar el llibreter Tomàs, que està en «el carrer de les .III. llibreries» (ja hem identificat uns quaderns homònims en la nota 11), la qual cosa explicaria que no fos inclòs entre els llibres que entraven a subhasta.

²⁴ Com ja vam remarcar, aquest és l'únic esment explícit d'un llibre deixat en préstec a una altra persona per a llegir (i no pas com a penyora per un préstec de tipus econòmic). El beneficiari d'aquest préstec altruista, un llibre intítulat *Llätzer*, és el pintor Pere Rovira; és probable que es tracti d'un text sobre aquest ressuscitat.

²⁵ Igualment, aquest llibre de *Llaors de Jesucrist* havia estat ja venut per 11 sous a Francina, filla de na Sobravila, que vivia a prop de la carnisseria del Call, tot i que encara no l'havia pagat i, per tant, formava part del patrimoni d'en Costeges fins que no cancel·lés el deute. Aquesta raó explica que no figuri entre els llibres subhastats.

11. Item, .X. querns de paper de forma menor en què ha continuat *De laudibus divinio*. En^e la primera fulla diu axí: "e comensa lo pròlech que en Guillem Fontana, scrivint quan tornà lo present libre de latí en romans".

12. Item, altre libre continuat en .VII. querns de forma menor, apellat *Doctrina compendiosa*. E comensa: "Rúbriques del present tractat, et cetera".

13. *ff.218r*. Item, .I. libre scrit en .V. querns de paper, de forma manor, en què és^h continuat *les Ànimas qui's trobaren en los cors de la donzella de Sòria*. E comensa la primera fulla: "la primera letra ésⁱ aquesta".

14. Item, .III. querns de paper de forma menor, en què són continuats los^k *Salms penitencials*, en romans.

15. Item, .VII. querns de paper de forma menor, en què ha continuades algunes *Oracions de sent Gregori e de madona sancta Maria*.

16. Item, .II. querns de paper de forma menor, en què és continuada *Orda de confessió*.

.....
17. Item, uns *Salms penitencials* en paper.

.....
18. Item, .I. libre scrit en querns apellat *Libre de les donas*. Lo qual té en penyora mossèn Matheu Cardona, cavaller, per dos florins.

.....
19. Item, té per a ligar en Ffrancesch dez Pla, librater, qui stà a sent Jacme, primo lo *Libra dels Àngels* scrit en paper de tot lo full,

20. Item, .I. libre apellat *Vicis e Virtuts*, scrit en paper de tot lo full,

21. Item, altre libre apellat *Mossèn Assa <n>t*, scrit en paper de forma menor,

22. Item, altre libre apellat *Bé agradant*, scrit en paper de forma manor.

23. Item, té en^l Thomàs, librater, stà en lo carrer de les .III. libre <ries>, un libre apellat *De laudibus divinis*, scrit en paper de forma menor, per a cornar.

24. Item, té en Pere Rovira, pintor, .I. libra apellat *Làtzer*, scrit en paper de forma menor, lo qual li ha prestat per a legir.

25. Item, li deu na Ffrancina, filla de na Sobravilla, stà prop la carniceria del Call, per .I. libra que li ha venut, apellat *De les lahors de Jhesu Christ*, .XI. sous.

^a de ... full interlineat.- ^b segueix cancel·lat i interlineat scrit.- ^c dit interlineat.- ^d de ... full interlineat.-
^e de full interlineat.- ^f segueix cancel·lat Assí.- ^g En ... axí interlineat.- ^h és interlineat.- ⁱ segueix cancel·lat aquella.-
^k segueix cancel·lat pha.- ^l segueix un espai en blanc per a una paraula (possiblement per al nom del librater).

217 Encant Bernat Costeges

¹ Vegeu **216**, 19.

² Vegeu **216**, 18.

³ Vegeu **216**, 7.

⁴ Vegeu **216**, 1. A més d'aquest còdex, el llibreter Pere Mascaró va adquirir els dels n°s 5,8,11,12 i 15.

⁵ Vegeu **216**, 8.

⁶ Vegeu **216**, 2.

⁷ Vegeu **216**, 3 i 4, respectivament.

⁸ Vegeu **216**, 12.

⁹ Vegeu **216**, 13.

¹⁰ Vegeu **216**, 5 i 14,17, respectivament.

¹¹ Vegeu **216**, 11.

¹² Vegeu **216**, 5.

1441, agost, 22

Encant públic dels llibres relictes per Bernat Costeges, causídic, ciutadà de Barcelona.

AHPB. Simó Carner, *Quartus liber inventariorum et encantum*, 1438-1445, lligall 9, fols. 222r- 223r.
 Cit. C.BATLLE: *Las bibliotecas...*, p. 28.
 Ed.parc. MADURELL: *Mss. Eiximinians*, n° 22.
 Ed.parc. MADURELL: *Manuscrits...*, n° 88.

setembre, 6

1. Primo, .I. *Libre* apellat *dels Àngels* escrit en paper, cubert de cuyro vermell, an Fferrando de PalènciaI. lliura, .XII. sous, .VI.
2. Item, .I. *Libre* apellat *de les donas*. Lo qual no és cornat ne capletrat ne rubricat, al discret an Ffrancesch Moles, notariII. lliures, .XVIII. sous, .VI.
3. Item, .I. libre escrit en paper, cubert de cuyro negra, en què ha algunes *Vides de Sants* e d'altres coses, an Sbert Ripoll, libraterXV. sous.
4. Item, .I. libra escrit en paper, cubert de cuyro negra, ab .X. claus e .IIII. gafets, apellat *Vita Christi, lo Segon volum*, an Mascaró, librater . . .II. lliures, .XV. sous. .II.
5. Item, .I. libra escrit en paper, cubert de cuyro negra, ab dos gafets, en què ha escrit lo *Salm de miserere*, e lo *Gamaliel*, e .IIII. *Passies* en latí e la *Destrucció de Jherusalem*, al dit an MascaróXV. sous, .I.
6. *ff.222v*. Item, .IX. querns de paper del *Vita Christi*, del *Segon volum*, al notariV. sous, .VI.
7. Item, .II. querns dels^a *Dits dels filòsofs*, e dos querns del *Apocalipsi*, an Anthoni Seba, stà pres lo CarmaIIII. sous, .VI.
8. Item, .I. libra apellat *Doctrina compendiosa*, stà en querns, e altre libre en querns ab algunes *Oracions*, an MascaróIII. sous.
9. Item, .I. libre escrit en paper, en querns, de *Les Ànimes que's trobaren al cors de una donzella*, an Martí de VilagayaII. sous, .VIII.
10. Item, .I. libra apellat *Cipió*, en querns, e uns *Salms* en romans, an Salvador SabaterI. sou, .VIII.
11. Item, altre libre en querns apellat *De laudibus divinis*, an^b MascaróV. sous, .VI.
12. Item, .I. libra apellat *Cipió e Aníbal*, en querns, an Mascaró . .III. sous, .VI.

217 Encant Bernat Costeges

¹³ Vegeu **216**, 9 i 16, respectivament.

¹⁴ Vegeu **216**, 6.

¹⁵ Vegeu **216**, 20.

13. Item, .I. libre en querns apellat *Orda de confessió* e .I. libra apellat *Compte de la^c luna*, cubert de pergamí, ab alguns altres querns de paper scritsIII. sous, .I.

14. *lf.223r*. Item, .I. quern en què són scrites les *Ordinacions dels procuradors*, ab d'altre frascam de paperI. sou, .I.

15. Item, un libre apellat *Vicis e Virtuts* scrit en paper, cubert de cuyro vermell, an MascaróXII. sous.

^a segueix cancel·lar Phi <lòsofs>.- ^b segueix cancel·lar G <uilem > Fontana.- ^c segueix cancel·lar lib <re>.